

Šiame numery

Jekill Lionginas ir Hyde Šepetys.
Apie skulptorių A. Braždį ir jo kūrybą.
LKMA devintasis suvažiavimas.
Susitikimas su Lilija Šukyte.
Medicina LKMA suvažiavime.
Tautosakos bei tautotyros darbai Lietuvoje.
Architektūra LKMA suvažiavime.
Vyrai, reikės pasitempti.

KAI PLIENAS PAVIRSTA PLASTINIŲ MENU

Skulptoriaus Antano Braždžio kūrybinis kelias

KAZIMIERAS BARENAS

Šiuo metu vakarietiškojo pasaulio, be abejo, pats labiausiai išgarsėjęs lietuvių skulptorius yra Britanijos sostinėje Londone gyvenęs Antanas Braždis, žinomas ir Britanijoje ir Europos žemynė. Kai pagalvojai, tai tokiu aptarimu dar ir ne visa tiesa būtų pasakyta. Garso susilaukęs buvo iš Lietuvos kilęs ir Prancūzijoje gyvenęs Lipchitz'as. Bet jis gi nelietuvis. Taigi pirmoji ir vienintelė garbė atitenka Antanui Braždžiui.

Tik septyneri metai dar tepabėgo nuo to laiko, kai 1965 m. gruodžio mėn. Londone buvo sukurta pirmoji jo vieno darbu paroda, teigiamai įvertinta didžiųjų Britanijos dienraščių ir savaitraščių ir meno reikalams skirtųjų žurnalų, o taip pat vokiečių ir amerikiečių kūrinių leidinių meno kritiku, ir per tuos nuo anos parodos praėjusius septynerius kūrybiškai reikšmingus metus mūsų skulptoriaus anuomet taip skaisčiai sužibusi žvaigždė yra iškiliu jau labai aukštai ir vis kyla. Dabar jau galima galvoti ne vien tik apie jo naujų darbų parodas, bet ir apie pakartotiną rodomą muziejų ruošiamose parodose jo ankstyvesnių kūrinių.

Ligi tos lūžį reikšusios parodos A. Braždis buvo jau išgijęs rimtą teorinį pasiruošimą ir pasirodęs viešai su savo talentu. Iki 1961 metų mokėsis ir baigęs Chicago Meno institutą, atvažiavo į Londoną ne šiaip sau pagilinti studijų, naudodamasis mamos ir tėtės malone, bet gavęs iš Instituto specialią stipendiją. Jeigu Institute yra apie keletas tūkstančių studentų ir vis dėlto nemažas būrys baigiančiųjų, tai labai suprantama, kokiam reikiama būti, kad gautum vienintelę skulptoriui skirtą stipendiją. Londone jis gilino studijas Karališkojoje dailės kolegijoje. Antrą stipendiją — premiją jis 1963 m. gavo jau Londone (Sir Robert Sainsbury award).

Grupinėse parodose A. Braždis dalyvavo dar studijuodamas. Savo darbų jis buvo išstatis 1960 m. Chicago Meno institute, kuriame tuo metu studijavo. Dalyvavo jis ir 1960-61 m. parodose New Horizon ir Sculpture Chicagoje, paskui 1961 m. su kitu menininku Chicago universitete suruoštoje parodoje. Studijuodamas Londone, jis dalyvavo A.I.A. parodoje 1963 m. ir, jau baigęs papildomas studijas 1965 m. Londone, amerikiečių ambasadose patalpose kultūros festivalio proga suruoštoje penkių parodoje (keturių tapytojų ir vieno skulptoriaus — Antano Braždžio).

1965 m. gruodžio mėn. Hamilton galerijoje suruošto jo vieno darbu paroda, kuri pareikalavo nemažo pasirėmimo. Toje parodoje jis išstatis 12 savo skulptūrų, daugiausia vis didelių, kurioms sukurti buvo reikalingas ilgesnis laikas. Bet laikas išėjo

Antano Braždžio naudai. Jis rimtai pasiruošęs, ir kritikai sutiko jį kaip rimtą skulptūros pasaulio jėgą. Juk tada, vertindamas jo parodą, 1966.1.3 britų "The Guardian" dienraštyje Norbert Lynton rašė:

"Paroda pristato visiškai suformavusią asmenybę, darbui mokamai panaudojančią išpūdingas technines galimybes ir išreiškiančią eilę estetinių tradicijų savo darbuose, kurie visi sudaro vis dėlto nuostabią vienumą".

"The Financial Times" (1966.1.13) Paul Grinke, teigiamai pasisakęs dėl atskirų darbų ir ypač atkreipęs dėmesį į tada visuotinai pripažintą kūrinių "Vedybos", priėjo tokios išvados:

"Braždis eina labai nepriklausomu keliu, ir jo atsidėjimas, kurį rodo visi jo dabartiniai darbai, labai netrukus išves jį į pirmąsias modernių skulptorių eiles".

Charles S. Spencer keturių puslapių iliustruotą straipsnį 1966 m. sausio mėn. numeryje išspausdino mėnesinis Londone leidžiamasis žurnalas "Studio International". Tas pats mėno kritikas 1965. XII. 28 "The New York Times" rašė:

"Pirmoji skulptoriaus Antano Braždžio paroda Hamilton galerijoje yra vienas pačių išpūdingiausių šiemetinių debiutų.

"Esu tikras, kad ši paroda yra pradžia didelės ateities. Nėra abejonių, kad Braždis skolingas Lipchitz'ui apie kurį jis išsilepia su pagarba; tokios pats storos, vamzdžių pavidalo formos, tačiau kaip Lipchitz'o kompozicija būna sudėtinga, barokinė, šis jaunasis laikosi žymiai didesnės atrankos ir yra klasiškai tiesioginesnis.

"Palyginus su vadovaujančiųjų jaunųjų britų skulptorių mechanizmais, šaltomis statulomis, Braždis pasirodo aiškiai humanistiškas, dalis senos europietiškosios tradicijos, nors jis, kaip tai matyti, yra aiškiai konservatyvus, pasirinkdamas sau medžiagas ar joms panaudoti būdus.

"Jo išieities taškas yra žmogiškoji forma, bet, nei sentimentalai, nei anekdotiškai nepanaudamas tos žmogiškosios padėties, jis persimelkia į žmogaus kūną, taip sakant, iki pačių kaulų. Pavyzdžiui, "Vedybos", kol kas geriausias jo darbas, yra dvi išlankstytos formos, kurių viena reiškia stuburkaulį, o kita apglėbti pasirušiusias rankas ar šlaunikaulius. Juodai nudažytas, tuos du paprastus pavidalus dar jungia eilė mažų sferinių pavidalų, ir visuma sudaro nuostabią mišinį formų elegancijos ir seksualumo".

Charles S. Spencer'ui anuomet siūlėsi tokia išvada:

"Imdamas sunkią medžiagą ir pasirinkdamas apvalias formas, jis visada sudaro lengvumą, net linksnumo išpūdį, ir jeigu jo darbuose ieškotum klaidų, tai gal būtų, jas sudarytų nebent tas

Skulptorius Antanas Braždis savo studijoje su skulptūra "Tirpstančios kreivės".

Nuotr. M. Magnus

lengvas jo dekoratyvumas. Bet didžioji jo dorybė yra pastangos parodyti, kad, pasinaudojant europietiška tradicija, įkvėpimo imantis iš žmogiškųjų formų, galima sukurti naujų ir reikšmingų skulptūrų".

Jo talentą ir sugebėjimus teigiamai įvertino didžiajame "The Observer" savaitraštyje Nigel Goslin. "Sueddeutsche Zeitung", 1966.III.19-20 tos parodos proga kilmės Schottlanderį, taip pat skulptūroms naudojančių metalą, rašė, kaip apie didžiausias viltis.

Matydamas anuometinį jo pasisekimą, tada A. Braždį esu klausęs: kaip gi ten atsitiko, kad visa galva iškilai virš kitų? Britai juk tik labai išimtiniais atvejais susižavi kitos tautybės talentu, ypač dar jaunu, neįsigijusiu pasaulinio garso. Tada A. Braždis man kukliai aiškino, kad gal jo darbų originalumas turėjo reikš-

mės, o gal ir tai, kad jis yra vis dėlto atvažiavęs iš Amerikos. Metai eina, visuose kataloguose nurodinėjama jo lietuviška kilmė, ir būtu labai abejotina, kad kokios nors svarios reikšmės turėtų jo ryšiai su Amerika. Dėl to dabar, po 7 metų, vėl kartojau A. Braždžiui aną su pasisekimu susijusį klausimą. Kas gi, sakau, tave taip išskėlė?

Jo atsakymas, tur būt, suprantamas ir pateisinamas. Daugiausia, sako, lemia profesionalizmas ir atsidėjimas. Išėini mokslus, atsidėdi tam darbui, ir pripažinimas automatiškai seka. Maža, sako, yra skulptorių, kurie dirba po 7 dienas per savaitę, kasdien po didžiulį skaičių valandų. Štai ir Chicago Meno institute, sako, mokėsi keli tūkstančiai studentų. Kas jame gavo stipendijas, turėjo nusimanyti, ir kas tas stipendijas skyrė, taip pat turėjo nusimanyti, kad skiria vertam.

Deja, nusistatymas visur pripažinti ir sakyti lietuviui A. Braždžiui, kaip tarptautiniam skulp-

toriui, turi ir tam tikrų varžančių ir, sakykime, nuostolingų minų. Štai britai anuomet užsakė A. Braždžiui sukurti skulptūrą savo paviljonui Osakos parodoje. Tačiau, kai sužinojo, kad jis nei anglas, nei amerikietis, o lietuvis, jie taip sumišo ir susikonfuzijo, atidavė tą darbą "užsieniečiui", kad nesirytų niekur to reikalo plačiau skelbti. Dėl tautybės yra ir kitų sunkumų patekti į tarptautines parodas (pvz. Venecijos bienales).

A. Braždis, žinoma, šiandien jau nebe tas, kurį prieš septynerius metus išgyrė kritikai ryšium su jo pirmąja vieno asmens paroda. Jeigu jis anuomet buvo didelė viltis, tai jis tokį laukimą pateisino naujais laimėjimais. Štai tuoj po anos pirmosios JAV ambasadoje Londone buvo suruošta penkių amerikiečių paroda, kurioje skulptorius buvo tik vienas — A. Braždis. Tas pats jau minėtasis Charles S. Spencer, rašęs apie jo vieno parodą, (Nukeita į 2 psl.)

Kertinė paraštė

Jekill Lionginas ir Hyde Šepetys

Kai prieš kelerius metus JAV-se lankėsi gausi turistų grupė iš Lietuvos, čiabuviams, atrodo, gerą išpūdį paliko Kultūros ministro tituluotas Lionginas Šepetys. Kai kurie su juo besizmonėjusieji pavadino jį "šviesiu lietuviu". Paklausus, kuo gi tas jo "šviesumas" pasireiškęs, atsakymas paprastai buvo: "mandagus", "taip atidžiai klausosi", ir pan. Diplomatiniai gabumai? O gal ir gilesnis "šviesumas": sugebėjimas klausytis, palanta kito nuomonę, intelektualinis humaniškumas?

Taip grįžo Šepetys Lietuvon, palikęs išeiviuose tokį šviesų ir šiltą debesėlį, teigiamą autopotretą. Bet praėjo metai — kiti, Lietuvoje prasidėjo partijos ideologinė ofensyva menuose, ir brožuai Šepetio portrete ėmė keistis. Štai, Maskvos dailės žurnale "Iskustv." (1972, 10 nr.) pasirodė jo straipsnis apie negeros Lietuvos meną. Jame Šepetys suminėjo, kad visa eilė Lietuvos dailininkų buvo išvystę išties kampaniją prieš partijos pagaidaujamą "realistinį" meną. Kai kurie jų net drisė tvirtinti, kad realistiniai paveikslai su didaktiniais pamokslėliais nesantys "organiška Lietuvos meno dalis". (Būdinga, kad savo straipsniuose Šepetys naudoja terminą "realistinis" labai miglotai, be tikslaus aptarimo). Ar Šepetys ir jų "mandagiai" ir "atidžiai" išklausė, kaip tų svetingųjų išeivių? Toli gražu. Tokie dailininkai straipsnyje išbarami už "nepagrįstas, klaidingas ir žalingas" nuomones. Šepetys pabrėžia, kad Lietuvos meną formuos partijos pareigūnai, ir cituoja Lenino posakį: "Mes turime planingai vadovauti tam (meno) vyksmui ir formuoti jo rezultatus". Ir taip ant "šviesaus lietuvių" portreto, kaip plaukai ant Dr Jekyll'io rankos, ėmė dygti lenininė menininkų tramdytojų barzdelė.

Šepetio portretas dar keičiau apsigauruoja, paskaičius jo straipsnį "Paryžiaus gegužis — parodų mėnuo" "Lit. ir meno"

rugsėjo 8 d. numeryje. Ten jis aprašo Dinos Vernajos galerijoje vykstančio "tarybinės dailės pagrindžio" parodą "Tarybinis avangardas, Maskva 73", penkių sovietijos dailininkų "nelegaliai užsienin" išvežtus grafikos, skulptūros ir tapybos darbus. Šepetys parodą pasmerkia, kaip meniniai beverte ir kaip politinį anti-sovietinį sąmokslą. Ypač iškalbūs ir įdomūs jo argumentai.

Kodėl tie paveikslai "bevertiniai"? Nes, pasak Šepetio, "tarybinė estetika" juos atmeta "kaip bevaisį formalizmą arba kaip "antihumanišką veiklą", nes jie prieštarauja "mūsų meno politikai". Reikia, egzistuoja tokia "tarybinė estetika" bei "meno politika" ir tai, kas neatitinka jų reikalavimų, yra: "Meniniu požiūriu — niekas".

Kas gi suteikia "tarybinei estetikai" tokios magiškos galybės? Stalino laikais, "tarybinė estetika" atmetė Picasso, Braque, Chagallį, Van Goghą ir kitus didžiuosius Vakarų modernistus, o išaukštino žanrinius, viktoriajinius pobūdžio, traktoristus ir generolus sentimentalizuojančius paveikslus. Dabar "teigiamo tarybinio meno" įbos prapleštos, bet tebėra griežtai apibrėžtos. Kas gi nusprendžia tų ribų erdvumą, "teigiamo" meno pobūdį? Dailininkai viešose diskusijose, dialektiniame nuomonių pasikeitime? Ne, paties Šepetio pareiškimu, sovietiniu "realizmu" nepatenkintųjų Lietuvos dailininkų nuomonės yra "žalingos" ir todėl nieko nereikia. Tiems gausiems dailininkams uždarytos durys į spaudą ir jų paveikslams į parodas.

Kas gi tada formuoja "tarybinę estetiką"? Kaip ir Stalino laikais, pareigūnai, biurokratai, partijai paklusnūs dailininkai. Kiek jų nuomonė sveria, meną vertinant? Kas dabar prisimena valdininkų ir policininkų meninius sprendimus meno istorijoje? Tad "tarybinė estetika", parafrazuojant Šepetį, "meniniu požiūriu — niekas".

(Nukeita į 2 psl.)

Kai plienas pavirsta menu

(Atkelta iš 1 psl.)

Šia proga pagilino savo mintis „The New York Times“ tarptautinėje laidoje 1966 IV 26 šitaip:

„Skulptorius Brazdys pastaruoju metu susilaukė ypatingo pasisekimo pirmąją savo vieno paroda Hamiltono galerijoje, iš kurios čia rodomi trys darbai. Kilme lietuvis, jis studijavo Chicagoje ir atvažiavo į Londoną 1961 m. Jo jausmingas, seksualinės skulptūros yra žymiai europietiškesnės, negu amerikietiškos ar angliškos; jos mažą ką bendro turi su dabartiniais geometriniais ar monotoniškais stiliais. Jo suvirinto plieno formos kūrinuose yra didelės, tačiau jos nėra nerangios; malonios, patrauklios ir ypačiai originalios tokiam jaunam menininkui.“

Taigi Ch. S. Spencer aptarime škart išliko į paviršių jau visa eilė A. Brazdžio kūrinių teigiamybių ir, pasakytume, vien teigiamybių, be jokių klausukų.

A. Brazdys visą tą laiką atsidėjęs dirbo. Dabar jis taip pat dirba iš peties, jeigu tik sąlygos leidžia. Be kita ko, kas savaitę jis jau 10 metų po pora dienų turi sugaišti kaip skulptūros dėstytojas Cheltenhamo Meno institute, nors tas darbas jam nekelia entuziazmo, kai matas, kad baigusieji griebiasi daugiasia kitų darbų, o specialybę užmeta. Bet džiaugsmo suteikė jam šiais metais mokslo baigusieji jo studentai. Jie pasiekė ypač aukštą standartą, geri jų diplomai, ir tie viltingieji A. Brazdžio diplomantai išvažinėjo po visą pasaulį gilinti studijų.

O kad jis atsidėjęs dirba, tai dėl to šiuo metu jo studijoje yra apie 20 užbaigtų darbų, tarp jų 12 sukurty po 1971 m. parodos. Pats naujausias su dideliu disku viršuje dar nėra nepakirstytas. Be kita ko, ta skulptūra, taip kol kas dar ir nespėta pakristyti, jau sušpėjo nupirkti Londone reziduojąsios Kanados diplomatas lietuvis Alfredas Puserauskas.

Per tą kelerių metų laiką ejo apie mūsų skulptorių garas kartu su darbais. 1966 m. jo darbas buvo išstatytas Arnolfini galerijoje Bristolio mieste, 1965 m. meno tarybos suruoštojoje parodoje Towards Art II Londone, 1966 m. Battersea Park suruoštojoje atvirame ore parodoje Londone (joje dalyvavo tarptautinės garšenybės — Henry Moore, amerikietis David Smith, žinomoji britų skulptorė Hepworth, buvo išstatyti italo Alberto Giacometti darbai —, 1970 m. Salon de Mai Paryžiuje, 1971 m. Art Spectrum Londone, 1972 m. su 2 darbais Sheffield muziejuje kartu su 9 kitais skulptoriais.

1969 m. „The Sunday Times“ paskelbė konkursą pastatyt skulptūrai prie Woolgate House Londone. Konkurse dalyvavo 600 skulptorių, premijas laimėjo 4, tarp jų A. Brazdys. Pats darbas buvo užsakytas A. Brazdžiui pagal jo projektą. Tas darbas yra 5 metrų aukščio ir pavadintas „Ritualas“ (ji 1969.X.7 specialioje išsilmėse atidengė anuometinė kultūros ministerė Jennie Lee). 1969.X.13 „The Guardian“ dienraštyje Michael McNay iškilmių proga nurodė, kad iki šiol Londone vyravo ne tikroji skulptūra, bet tam tikrų žmonių įvaizdžiai. „Tačiau padėtis keičiasi“, toliau rašė tas vertintojas. „Kaip Jennie Lee pastebėjo, atidengdama Antano Brazdžio skulptūrą Londono mieste praėjusią savaitę, viešai vietai skirtoji skulptūra pradeda savo kelią“. Taigi A. Brazdžiui atiteko garbė būti tuo pradininku.

Po to britai buvo jam užsakę didelę skulptūrą, kuri 1970 m. Osakos (Japonijos) tarptautinėje parodoje stovėjo prieš jų paviljoną.

na. (Be kita ko, tą darbą skulptorius po parodos atpirkė, ir jis, nutišęs visu aukščiu iki lubų, dabar stovi jo studijoje.)

Dvi jo skulptūros puošia Britanijos Essexo grafijos Harlowa, naują miestą, ypač palankų menams. Tame mieste, be kita ko, yra Henry Moore dvi skulptūros ir Augusto Rodino viena. Antano Brazdžio ten taip pat viena skulptūra nupirktą ir pastatytą 1967 m. miesto centre, o kita, „Aidas“, užsakyta 1970 m. ir pastatyta 1972 m.

Jo darbų, be kita ko, turi įsigiję D. Britanijos Arts Council, Leicestershire Education Department, British Steel Corporation ir kt.

Naujas sutelktinis A. Brazdžio žingsnis į viešumą buvo 1971 m. Annely Juda Fine Art galerijoje Londone suruoštoji antroji jo darbų paroda. Joje buvo išstatyta 18 darbų, kurių 3 sukurty 1969 m., 3 — 1970 m. ir 12 — 1971 m. Vadinasi, nebebuvo rodomas nė vienas darbas iš pirmosios parodos, viskas nauja, iš trejų pasukiniųjų metų. Visa tai ir be didelių žodžių rodo skulptoriaus atsidėjimą, ypač ta statistikinė žinia, kiek jis sukūrė darbų vien per 1971 metus.

Bet parodų prasme visa ko viršūnė A. Brazdžiui buvo, tur būt, 1972 metai, arba bent mes iš šales taip jaučiame. Tų metų sausio 7 d. — vasario 5 d. Londone vyko apžvalginė britų skulptorių darbų paroda Redfern galerijoje, ir A. Brazdžio buvo išstatyta 3 darbai: Osakos parodai sukurtojo darbo maketas ir du 1971 m. darbai: „Ziedas“ ir „Notting Hill paukštis“. Ambicinė viršūnė, žinoma, buvo 1972 m. sausio 8 d. — kovo 5 d. Royal Academy of Arts britų skulptorių paroda. Dalyvavo 24 skulptoriai, ir A. Brazdžio buvo išstatyti 7 darbai: Osakos buvusios skulptūra ir šie šeši 1971 m. sukurtieji: vienas be pavadinimo, „Orbita“, „Piruetas“, „Tirpstančios kreivės“, „Pusė“ ir „Vertikalinis apskritimas, horizontalinė linija“. Tada visose Londono skelbimų vietose kabojo plakatai su visų 24 skulptorių vardais ir pavardėmis, tarp jų trečiuoju puikavosi Antanas Brazdys. Milžiniškame mieste, aišku, plakatai apie individualias parodas niekada nebūna taip plačiai paskleidžiami, kaip buvo šiuo atveju. Suprantama: Karališkoji akademija gali skleisti garsą labai plačiai apie tuos, kurie patenka jos globon!

Kritikai rinkosi, ką minėti iš tų 24. Kai kurie daugiau tenkinosi Po to, kai mes apžiūrėjome studiją, iš jos buvo išgabentas Osakos parodoje buvęs jo tas didžiulis darbas. Londono „The Globe“ teatre už Temzės, Bankside gatvėje, vyksta Šekspyro festivalis. Tam metui prie teatro pagal upę suruošta skulptūros paroda, kurioje dalyvauja apie tuizinas britų skulptorių, tarp jų ir A. Brazdys su tuo savo darbu.

Šiuo metu A. Brazdys pakviestas dalyvauti Britanijos Nottinghamo miesto medicinos centro skelbiamajame konkurse. Ryžosi konkurse dalyvauti daug skulptorių, bet rengėjai jau iš anksto atsijoję, kas jiems galėtų būti priimtina, o kas ne, dėl to konkurse dalyvaus tik du priimtinausi — mūsų Antanas Brazdys ir vienas britų skulptorius.

Pinigiškai, žinoma, dalyvavimas konkurse apsimoka. Bet, sako, tokius konkursus laimėjęs, išmėtai savo darbus po įvairius miestus, ir mažai kas juos mato. Be to, kai konkursas laimimas, tai reikia atlikti užsakomąjį darbą, sugaištamas koks pusmetis, ir tuo metu nebelineka laiko kūrėbai, kitoms idėjoms vykdyti. O konkurse esi, sako, suvaržytas, turi prisitaikyti prie vietos sąlygų, nors tavo projektas ir yra toks, kokį pagal savo idėją sukūrei.

Jis buvo pakviestas dalyvauti ir prel. M. Krupavičiui numatyto paminklo konkurse, bet čia jis dar abejingesnis. Sako, pasiūlymų konkursas, ir paaiškės, kad

Pasiruošimas Royal Academy parodai.

Nuotr. M. Magnus

skulptūros linkmėmis, kiek jos ryškėjo parodoje išstatytuose darbuose. Bet štai „The Guardian“ rašiusi Caroline Tisdall savo straipsnyje suminėjo keletą pavardžių, tarp jų ir A. Brazdžio. Michael Shepherd 1972.VI.9 „The Sunday Telegraph“... „ir Antano Brazdžio šviečiantieji chrominiai plieno darbai pagėdija suderinti su didumu tai, ko iš jų laukiama“.

Kai vyko ta paroda Karališkoje akademijoje, A. Brazdžio kūriniams skirtasis kambarys su atskirais darbais buvo rodomas televizijoje net visą savaitę apžvalginės meno įvykių programose.

Lietuviams ypač malonu, kad nuo pat pirmosios visų jo vieno ir kolektyvinių parodų kataloguose visada nurodoma, jog Antanas Brazdys yra gimęs 1939 m. Lietuvoje, ir kritikai tą jo kilmę nuolat primena ir europietišku ma jo darbuose įžiūri, bet, tur būt, reikėtų gerai lietuvių liaudies meną pažįstančio kritiko, kad pasakytų, kiek jo skulptūroje yra lietuviškumo. Lietuvių liaudies ir ne liaudies menas jam negalėjo daryti įtakos, nes jis gi mokėsi svetur ir tų dalykų nepažįsta. Galima ieškoti tik dvasinės žmogaus struktūros pėdsakų kūriniuose. Jeigu toje menininko struktūroje gali reikštis tautinis paveldėjimas, tai gali būti ir lietuviškumo žymių!

Po to, kai mes apžiūrėjome

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

Šepečio straipsnyje pasigirsta ir kita įdomi gaida. Madame Dina, pasiūliusi savo gelerią „Tarybiniam pagrindui“, yra aiškiai „sionistinės intencijos“. Žinant, kad dabartinėje sovietų spaudoje „sionisto“ terminas tapatus „žydų“, viskas pasidaro aišku. Tai niekas kitas, kaip žydų samoklas prieš gerą tarybinį meną!

„Sveikas“ ir „išsigimęs“ menas, „bevaisis formalizmas“ ir „vaisingas“ realizmas, žydų propaguojamoji „išsigimusi“ dailė ir partijos puoselėjamas „liaudies“ menas — ar tos sąvokos, tos priešingybės mums jau nėra girdėtos? Taip, tai oficialioji „nacinės estetikos“ terminologija 1933 — 1941 metais. Ir ją 1973 metais pareiškiai kartoja „šviesūsai lietuvis“ Lionginas Šepetys.

Nacinėje Vokietijoje meno vertę ar nevertingumą taip pat nusprendavo valdžiai ištikimi, dažniausiai antraeiliai, dailininkai bei partiniai kultūriniai pareigūnai. Vienas tos kultūrinės politikos vaisių buvo meninė dykuma,

koks nors apie skulptūrą nenusimanąs vaikelis laimėjo (pasirodo, išėjo gerai).

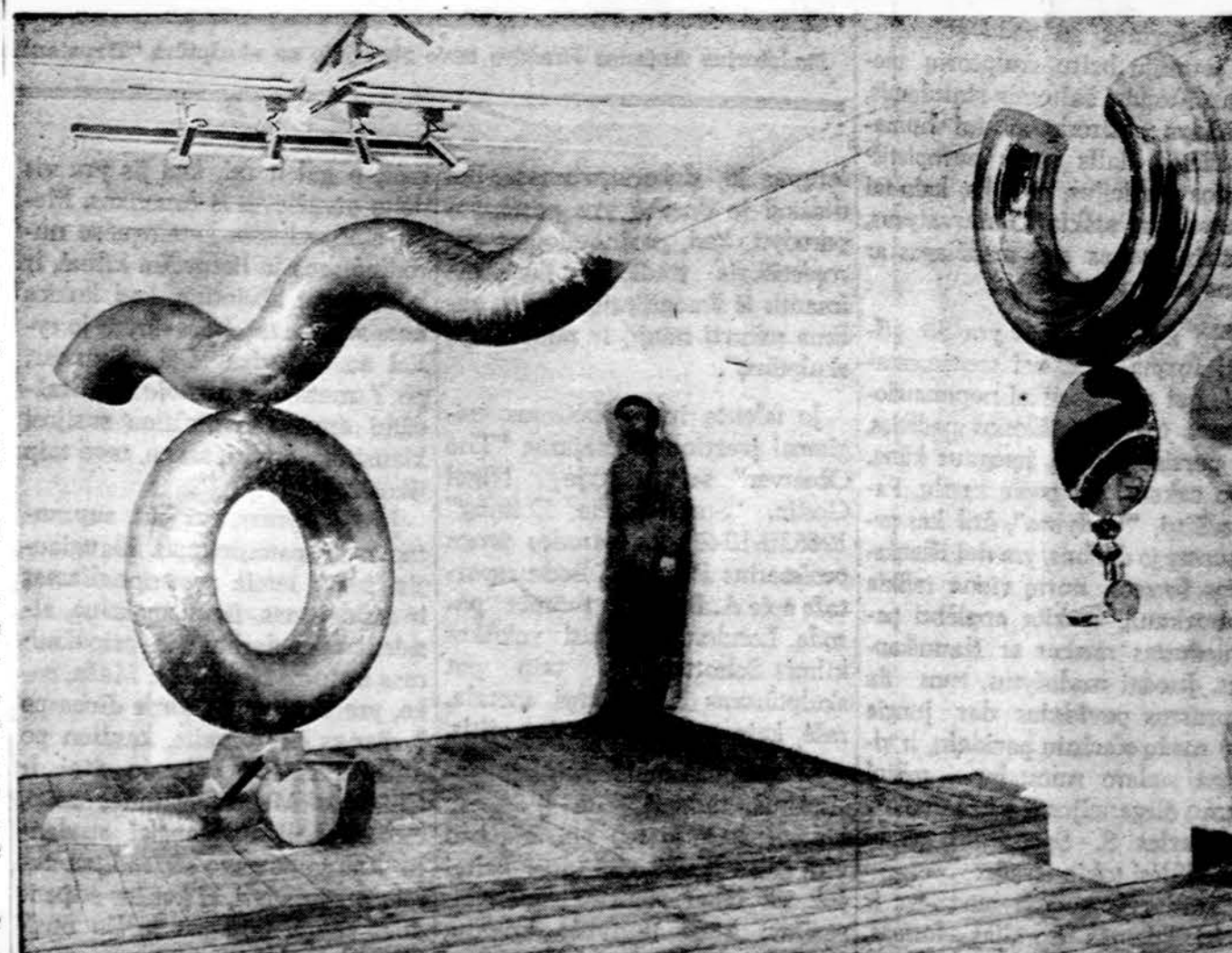
Sako, dažniausiai tokius konkursus laimi arba šešiolikmetės mergaitės, arba architektai, kurie gamina daugiausia architektūrinės dekoracijos. Panašiai, sako, atsitiko, štai, ir Londone. Buvo labai žymioje to miesto milžino vietoje pastatyta didžiulė architektūrinė dekoracija, išstovėjo ji ten 5-6 metus, bet nutarta ją nugriauti, ir jos vietą turės užimti skulptūra. A. Brazdžio nuomone, architektai daugiausia gamina skulptūros karikatūras, užtat patsauli tiek daug prastos skulptūros, architektų pagamintos.

Skulptorius apgaili, kad jo darbai perkami australų, kanadiečių, žydų, bet ne lietuvių.

Be kita ko, jo kūriniams kainuoja nuo 500 iki 7.000 svarų, o doleriais tai būtų nuo 1.250 iki 17.500. 7.000 svarų jam sumokėta už Londone pastatytąją skulptūrą, 5.000 už Osakos parodoje britų paviljoną puošusią.

Kokia jo kaip skulptoriaus ateitis? Dirbti, sako, dirbti. Kasmet jis įsigyjas vis didesnę patyrimą, įvaldys medžiagą. Ankstyvesniais metais jam atrodė, kad jo naudojamoji kūrėbai medžiaga yra vis dėlto per daug nedėkingai melanksti. O kuo daugiau dirbęs, tuo aiškiau matas, kad ir tą melanksią medžiagą, plieną, naudojant galima įkūnyti kaskart naują pajutimą. Medžiaga pa-

(Nukelta į 3 pusl.)

Antanas Brazdys 1971 metais Londone suruoštojo jo darbų parodoje tarp savo skulptūrų „Vertikalinis apskritimas, horizontalinė linija“ ir kitų — bevandžių.

Nuotr. J. S. Lewinski

liejusios į dažų mišinį. Pasirodo, kad Aerofloto lėktuve kažkas pareiškė slapčia aplaistė juos chemikalais.

Titovo istorija yra tarsi sakmė, apšvičianti „tarybinio“ meno problemą. Naikindami jo paveiklus, tarybiniai valdininkai sukūrė savitą, skylėtą ir „abstraktų“, pareigūninį modernizmą. Tų preigūnų gretoje, išbraukdamas jam nepatinkančius dailininkus, pareiškiai žygioja ir Lionginas Šepetys, kadais — o ironija! — „šviesiu lietuviu“ vadinatas.

Scrib

DR. VL. BLAŽYS
LAUCIŲ IR VIDAUS LIGO
2801 West 63rd Street
Kampas 63-006 ir California
Pirmad. antrad. ketvirtad. 10
6 iki 7:30 val. vakare
šeštad. nuo 2 iki 8:30 val.
trečiad. ir penktad. uždarėta
Ofiso telef. 476-1042
Rezid. tel. Walbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
NKSTŲ IR SLAPUSŲ TAKI
CHIRURGIJA
Tel. — 695-4583

VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Routo 58 — Elgin Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2238

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antrad. penkt. 1-5, trečiad. ir šeštad. tik susitarimais

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. 11
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.
Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGO
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei n
atsiliepia, skambinti: MI 3-0001

TEL. — BE 8-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 108rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2320
Namų — rezid. — Pilspect 8-908
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street

Pirmad. antrad. ketvirtad. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-0000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždarėta

DR. K. A. V. JUCAS
Board Eligible
American Board of Dermatology
SPECIALYBĖ ODO LIGOS
IR CHIRURGIJA
6324 North Milwaukee Avenue
Tel. 763-3310 944-5847

Via telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 19th Court, Cicero
val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarimais

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4157
DR. P. KISIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1445 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
šeštadienį 12 iki 4 val. popiet
tai ir priimama kaina

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
CHICAGO ILLINOIS 60629

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvės gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 50th Street

Val. pirmad. antrad. ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. ir 6-8 val. vak. šeštad. 12-4 val. p. p. ir 6-8 val. vak.

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGO
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6448
9007 W. 83 Pl. Justice, IL — 599-0500

Pirmia ligonius pagal susitarimą
tai atsiliepia skambinti 874-8012

DR. NINA KRAUCEL
KRAUCELIONAITĖ
AKUŠERJA IR MOTERŲ LIGO
6132 So. Kedzie Ave

Tel. WA 5-2670, nesusiliepęs skambinti 771 0225 Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDŲ IR VAIKŲ LIGO
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RM 1-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 8-6960
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGO

2454 West 71st Street
(71-06 ir Campbell Ave. Kampas; Pirmad. antrad. ketvirtad. ir penktad. nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarimais)

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba Lietuviškai
2613 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "contact lenses"
val. pagal susitarimą. Užkarty trečiad.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATŲ
CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street

Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketvirtad. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5546

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RFDance 5-4410
Rezid. GFDovehill 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofiso ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. Pilspect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., trečiad. ir penktad. nuo 12 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v., šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. BE 1-2123 Namų GI 8-6197
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8 Trečiad. ir šeštad. uždarėta

Tel. Pilspect 8-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE

6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Valandos: 1-4 val. popiet Trečiad. ir šeštad. pagal susitarimą.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road

Ofiso tel. 767-2141; namų 638-4856
Val.: pirm. antr., ketv. 2-5 ir 6-8 penktad. 2-5 Šeštad. pagal susitarimą

SKELBKITES "DRAUGE"

Dvasinis ir intelektualinis atsigaivinimas

Lietuvių katalikų mokslo akademijos devintasis suvažiavimas Bostone

Devintasis Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas įvyko Jėzuitų vedamoj Bostono kolegijoje, Bostone, rugpjūčio 31-rugsėjo 2 d. Be atidarymo ir programinės paskaitos pabaigos, suvažiavimo programoje buvo septynios sekcijos, išdėstytos paaiškinant tokią tvarką: Teologijos, kuriai vadovavo prel. dr. V. Balčiūnas, Istorijos — prof. S. Sužiedėlis, Psichologijos-pedagogikos — prof. dr. J. Pikūnas, Architektūros ir meno — dr. A. Kulpa, Alpiaviečių, Gamtos ir tikslųjų mokslų — dr. P. Kaladė, Lietuvių kalbos ir literatūros — V. Kulbokas ir Medicinos — dr. B. Petkauskas.

Rašantis šią informaciją negalėjo dalyvauti viso suvažiavimo eigoj. Dėl to ir šis pranešimas nebus pilnas. Jis liks tik atidarymo, teologijos, psichologijos-pedagogikos sekcijų eiga ir programinės paskaitos galė. Tad iš vienos pusės, turėu perspėti skaitytojus, kad iš šių eilučių nesudarys detalaus viso suvažiavimo vaizdo. Iš antros pusės turėu atspėti kitų sekcijų vadovus ir paskaitininkus, kurių temų ir pateiktų minčių čia nepristatysiu.

Vis dėlto kiek iš dalies galima spręsti apie dalyko visumą, šis suvažiavimas buvo šviežio, gaivinančio protinio ir dvasinio atsigaivimo proga. Po kitokių sambūriuose girdimų partinių nesantaikų, ambicijų ginčų, ultrapatriotinių ir antitautinių iškrėpimų, čia buvo lyg šviesus saulės spindulys po ilgos tamsos. Po kasdieniško šventiškas pakilimas — malonus, gaiviantis, sudominantis, pažadinantis susimąstyti. Pasiskolinant vieno „Darbininko“ laikraščio vedamojo išsireiškimo, tai tikrai buvo rekonstrukcijos.

I. PRADŽIA

Suvažiavimas pradėtas vyksk. V. Brizgio aukotomis Mišiomis, kuriose jis vietoj pamokslų pasveikino dalyvius ir palinkėjo Aukščiausiojo palaimos suvažiavimo darbams. Pats suvažiavimas pradėtas 10:45 val. tik su 15 min. pavėlavimu. Atidarymo žodį tarė suvažiavimui ruošti komiteto pirm. prof. dr. J. Navickas, pakviesdamas kun. S. Ylą sukalbėti maldą. Po to sekė kun. prof. dr. A. Liūmiso SJ, LK Mokslo Akademijos pirmininko, kalba. Pasveikinus dalyvius, pažymėjo, kad Akademijai pernai suėjo 50 m. Dėkojo Bostono židiniui, kuris šiemet švenčia savo dešimtmetį, už šeimininko rolę šiam suvažiavimui. Apgailestavo, kad ne visi nariai gali šiame suvažiavime dalyvauti daugiausia dėl to, kad tuo pačiu metu vyksta PLB seimas. Klausytojams liko neatsakytas klausimas — kodėl šie du svarbūs suvažiavimai turėjo būti tuo pačiu laiku. O jei jau nebūvo galima surasti kito laiko, ar ne sėkmingiau būtų buvę turėti abu suvažiavimus toje pačioje vietoje, viena šalia kito. Tuomet, jei ne visos, tai bent kai kurios Akademijos sekcijos tikrai būtų turėjusios daugiau dalyvių. (Akademijos paskaitose būdavo apie 50-70 žmonių).

Pirmininkas išskaičiavo Akademijos nuveiktus darbus ir ateities planus. Reikšmingas dalykas, JAV-ese Akademija jau yra įregistruota, kaip ne sau pelno siekianti organizacija, ir gautas nuo mokesčių atleidimas, kas turėtų padidinti Akademijos finansinę paramą. Sužinota, kad prel. P. Juras perliūdžias savo rūpesčių įkurtą ALKĄ Akademijai. Pasidžiaugta, kad jau veikia 10 židinių, bet liūdna, kad nuo paskutinio Akademijos suvažiavimo trejų metų laikotarpyje išskliavo į amžinybę 12 jos narių. Jie buvo pagerbti susitelkimu. Pirmininkas dėkojo už pastangas, susiklausymą, ir bendradarbiavimą. Dėkojo Tautos vardu, nes jos labai dirbama. Palinkėjo sėkmingo suvažiavimo.

II. TEOLOGIJOS SEKCIJA

1. Įvadinę paskaitą, kuri iš tikrųjų buvo paimita iš teologijos sekcijos, skaitė tos sekcijos vadovas prel. dr. V. Balčiūnas. Tema „Charizmatinis Bažnyčios atsinaujinimas teologijos šviesoje“.

JAV spaudoje jau seniai ir iš visų pusių yra nagrinėjamas šis klausimas, ypatingai po šių metų Tarpautinio charizmatinio sąjūdžio kongreso, birželio pradžioje Notre Dame universitete, Indianoj. Lietuvių tarpe tiek suvažiavimuose tiek spaudoj tai dar gana naujas klausimas ir gal dėl to ypač vyresniųjų yra sutinkamas su abejingumu, nepasi-

tenkinimu ar net neapykanta. Tiesa, jis iš tikrųjų yra labai naujas, ir dėl to per anksti būtų jį per daug entuziastiškai priimti ar su panieka atmesti. Jis gimęs po Vatikano II, 1967 m. šv. Dvasios vienuolių vadovaujamas Duquesne universitete, Pittsburgh, Pennsylvania, ir yra linkęs Vat. II susirinkimą laikyti savo tėvu ar bent atgaivintoju. Šis sąjūdis tai ne kas kita, kaip tikėjimas, kad šv. Dvasia, davusi gyvybę gimstančiai Bažnyčiai pirmose Sekminėse, ir dabar tebėra jos siela ir kiekvieno jos nario variklis. Taip pat, kaip ji veikė apaštaluose ir tikinčiuosiuose, kaip aprašyta Apaš-

talų Darbuose ir Pauliaus laiškuose, ji taip pat veiksianti ir šiais laikais.

Prel. Balčiūno uždavinys buvo pateikti biblinį ir teologinį šio sąjūdžio pagrindą. „Atitrūkę nuo Dievo, žmonija ne pati save išsigelbėjo“, jis sakė. „Ją išgelbėjo Dievas savo Sūnaus auka. O Sūnus, prieš žengdamas į dangų, mokė apaštalus krikštyti vardu Tėvo ir Sūnaus ir šv. Dvasios. Savo mirties švakarėse Kristus sakė apaštalams: Aš keliauju pas Tėvą... aš prašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, kuris liktų su jumis per amžius — Tiesos Dvasią... Globėjas — šv. Dvasia, kurį mano vardu Tėvas atsiųs — jis išmokys jus visko ir viską jums primins, ką esu jums pasakęs“ (Jn 14, 12-26). Dešimtą dieną po įžengimo į dangų, ant vakarienių susirinkusių šv. Mergelės, apaštalo ir mokinių — viso apie 120 asmenų — nužengia šv. Dvasia. Kristus savo pažadą įvykdė. Bus jos vadovė ir siela. Šv. Dvasia atėjo ne tik per Sekmines. Kaip Kristus buvo pažadėjęs, (plg. Mk 16, 17-18), apaštalo darbus lydėjo išorinės šv. Dvasios dovanų (charizmų) apraiškos, kurios pasireiškė ne tik apaštaluose, bet ir kituose, kurie įtikėjo ir priėmė jų mokslą. O kaip šiomis dovanomis tinkamai naudotis, šv. Paulius plačiai aiškina savo laiške korintiečiams (1 Kor 12 ir 14).

Prieš šešerius metus prasidėjęs charizmatinio atsinaujinimo sąjūdis esąs to pažado tęsėjas. Šv. Dvasios dovanų veikimas jame akivaizdus. Ką sako apie jį vyskupai ir popiežius? Vos tik šis sąjūdis prasidėjo, JAV vyskupai paskyrė vieną Doktrinos komisijos narį jo veiklą ištirti ir apie tai referuoti. Tad 1969.XI.14 vyskupų konferencijai buvo pranešta, kad „sąjūdis turi teisėtą teologinį pagrindą, taip pat stiprią atramą šv. Rašte. Sunku būtų sustabdyti šv. Dvasios veikimą, kuri taip akivaizdžiai reiškėsi pirminėje Bažnyčioje. O dėl galimų piktnaudojimų, juos galima pagydyti ne šv. Dvasios dovanų paneigimu, o deramu jų panaudojimu. Praktiškai mes rekomenduojame, kad vyskupai įtakotų išmintingus kunigus išjungti į šį sąjūdį“. Vatikano II konstitucijos, dekretai ir nutarimai nuolat mini šv. Dvasios veikimą Bažnyčioje. Šiuose dokumentuose šv. Dvasia paminėta 258 kartus. Zino apie sąjūdį ir Popiežius. Todėl paskutiniu metu dažnai kalba apie šv. Dvasią ir tinkamą jos dovanų naudojimą.

2. „Mito klausimas Naujame Testamente“ buvo sekančios paskaitos tema. Ją skaitė kun. prof. A. Rubšys. Šiuo metu jis yra vienintelis lietuvis laisvame pasaulyje ne tik baigęs specialias šv. Rašto studijas (Cand. ad lauream), bet ir visą laiką dirbęs šioje srityje. Nuo 1959 m. jis dėsto šv. Raštą Manhattan kolegijoje, New Yorke, o paskutinius porą metų taip pat ir New Yorko arkivyskupijos seminarijoje. 1971-72 m. iš kolegijos gavęs apmokamas atostogas (sabatikal), jis taip pat skyrė savo srities studijoms — pusmetį praleisdamas Palestinoje, o kita pusė Romoje. Šią vasarą dalyvaus archeologiniuose kasinėjimuose šv. Zemėj. Todėl jo pasirodymas Akademijos suvažiavime buvo sutiktas su dideliu susidomėjimu, o jo paskaita klausytojų tikrai neapvylo.

Anot paskaitininko mito klausimas N. Testamente yra ne naujas. Jis gimė 1941 m. Evangelikų Teologijos draugijos suvažiavime Vokietijoje. Jam pradžią davė R. Bultmann'o paskaita „Naujas Testamentas ir mitologija“. Ši paskaita virto programiniu straipsniu, sud-

Tėviškei

INA SEIDEL

*Tau duoti vieną vardą neužtenka,
Nes man šimtais vardų švietė iš naujo;
Tau niekad mano meilė neįsėnka,
Ir plakt širdis tau niekad nepaliauja.
O brangūs sodai, mielosios dainelės,
Pavasario audroj žaibai sužibę,
Žinau gerai: tave surasiu vėlei
Vienam varde visų vardų daugybę.*

*Dabar esi tu visiškai man dingus,
Nebegirdžiu, kaip tavo medžių ošia,
Einu keliais, kur eina neprotingi,
Dvasia suvargę ir viltis pralošę.
Ir neša sūkurys mane pagavęs,
Ir supa žmonės svetimi aplinkai,
Ir linksma man, šiai dienai pasidavus...
Dabar esi tu visiškai man dingus.*

*Tada turiu tik vakaro palaukti,
Toliau nuo gatvės, nuo tako įsiminto,
Į sodą žydingi gal pasitraukti,
Kai ašaros jo man į širdį krinta.
Nei vėjo, nei žvaigždės — tik lapai laša,
Sunku kvėpuot, jaučiu, kaip vėl iš lėto
Man ilgesys į širdį išsiprašo —
Ir vėl imi mane gudžiai žavėti.*

*Kam ji aukojosi, kad ją užmirštų?
Ir kas nuo jos pavėgęs, kadai myluotas?
O, tėviškė — ji liečia savo pirštais,
Nors bėgtum per marias, kad nežinotų
Ji, kur esi, bet dvelkėlėjus vėjui,
Ak, šyptelėjus gali ji tave pasiekti...
Tu paklusai, ką tau širdis kalbėjo,
Grėžies į ją, ir jau nebegali pabėgti.*

Vertė A. Tyruolis

Ina Seidel (gim. 1885), žymi vokiečių rašytoja, savo kūrybos pobūdį artima Gertrūdi von Le Fort, nors ir skirtinga konfesiškai atžvilgiu. Ina Seidel lyrika švelni, kiek melancholiška, artima gamtai, persunkta religinio ir tėviškos meilės jausmo. Savo geriausiame romane „Wunschkind“ (Išmestas vaikas) iš Napoleono karų laikmečio rodo idealistinės ir karžiogiškos aukos reikšmę. Jai nesvetima ir Baltijos aplinka, ta tema yra parašiusi vieną kitą eilėraštį, o jos vyras Heinrichas (mir. 1945) buvo išleides savo novelių rinkinį iš Kuršių Neringos aplinkos „Rytas ir vakaras“ (1934).

Kai pienas pavirsta plastiniu menu

(Atkelta iš 2 pusl.)

lenkiama naujoms formoms, tik reikia įvaldyti techniką. Bet vien technika A. Brazdžio nedomina. Jis pats nori tomis išgaunamomis formomis išreikšti jausmą, ir kritikai pripažįsta, kad jam tai pasisėka. Skulptūra, jis sako, privalo turėti gyvybę. Praėjęs savo kūrybinių pasikeitimų įvairius tarpusnius, jis dabar į savo darbą žiūri ne iš kokių nors formulų taško, ne aptarimus stengsis įgyvendinti, bet tam tikrą jausmą. Be kita ko, kai kas iš jaunesnių skulptorių jau ima sekti, kopijuoti Antaną Brazdį!

Kai kurie kiti skulptoriai daugiau stengiasi, sako, interpretuoti savo teorijas.

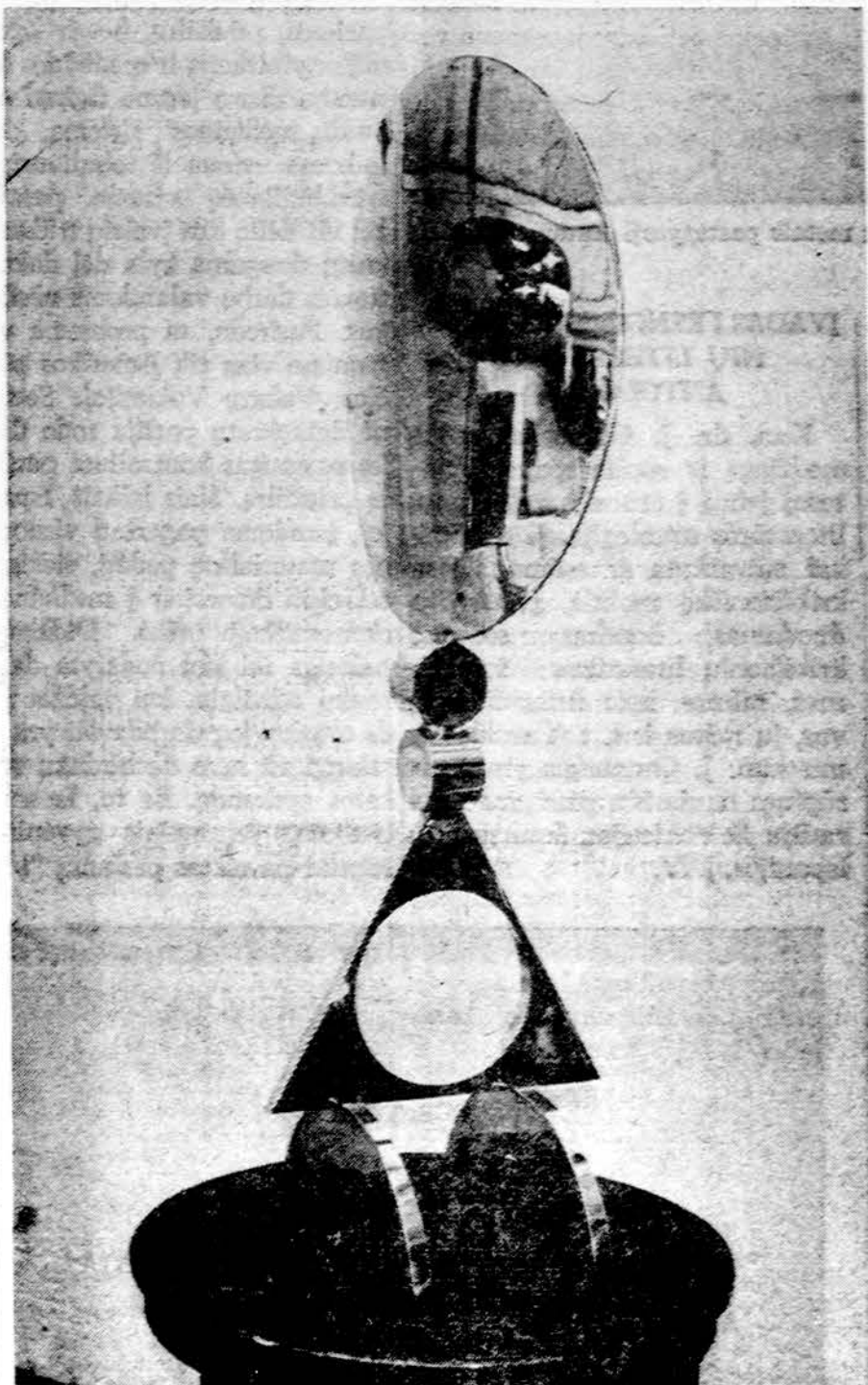
A. Brazdys tvirtina, kad laikai skulptūrai šiandien nepalankūs. Kai ryšys tarp žmonių taip smarkiai išvystytas per spaudą, radiją, televiziją, skulptūra vargu begali būti pajėgi patraukti didesnes mases savo idėjomis ir išraiška. O juk būtų įdomiau, kad ne vien tik skulptoriai domėtis vieni kitų darbais, bet ir platesni žmonių sluoksniai.

Užkliūvame už klasikines ir šių dienų skulptūros temų. Pagal A. Brazdį, kiekvienas laikotarpis turi savo medžiagas ir idėjas išreikšti būdus. Viskas keičiasi, tai su tuo viskuo ir skulptūra, kuri, kaip ir visi menai, praplečia mūsų gyvenimo akiratį. Jei po milijono metų bus, sako, atkastas kūr aors užgriautos šių dienų skulptūros, tai bus aišku, kuriam amžiui jos priklausė. Jos bus šių dienų gyvenimo atspindys, ir tai rodytų naudotoji medžiaga ir išraiška. Skulptūrinės problemos istorijoje juk panašios ir sprendimai panašūs — vaizduok, ką tik nori.

A. Brazdys ir vaizduoja. Iš pradžių naudojėsi rūdijanti plieną ir paskui iš jo pagamintus kūrinius dažė, dabar jis turi reikalo tik su nerūdijančiu. Kadai jam buvo artimiausios daugiau pagrindinės vamzdžių formos, nes joms skulptūros kūriniuose, sako, gali išreikšti trečiąją dimensiją erdvėje. Naujuosiuose kūriniuose išradinumu jis jau toli nuėjęs į priekį. Plienas klausio jo rankų ir įrankių ir virsta meno kūriniu.

Antanas Brazdys — Londono gyventojas ir toks, tur būt, ilgai bus. Viena — Britanijos meno pasaulyje jis jau visokeriopai pažįstamas, ir jam čia viskas sava. Ne tik viskas sava, bet jis čia ir reikalingas, kaip rodo visokie konkursai. Jį pažįsta ir vertina taip pat Europos žemynas. Taigi garsui apie jį patogiusia skliti iš čia. Antra — jis čia kaip ir įsikūręs: vedė londonišką lietuvaite Lilę Lagunavičiūtę, kuri ruošiasi advokates praktikai, ir įsigijo prie pat Lietuvų Namų keturių aukštų gyvenvietę.

rijos tėkmėje. b. Didžiausias Bultmann'o nuopelnas yra jo įvalgymas ir tikėjimo pastangos suprasti tai, ką tikime — galvojimą tikėjime. Geroji Naujiena, krikščionybė, negali būti išreikšta praecies formomis, nežiūrint, kokios gražios jos būtų. Muziejus lankyti įdomu, tačiau juose negyvenama. C. Heidegger'io egzistencinė filosofija, kurią Bultmann plačiai vartoja savo perminime, kataikui nebus priimtina. Nežiūrint to, Bultmann taikliai iškelia N. Testamento tikrovės, tiesos asmeninį ir būtinių pobūdį. Tokiu būdu, nors ir netiesiogiai, jis parodė, kad N. Testamento būtinių pobūdį yra kur kas artimesnis mūsų laikams negu filosofinės abstrakcijos. Taip jis padeda dabarties tikinčiajam suprasti save ir savo padėtį visuotėje. D. Bultmann yra vertas pagarbos už drąsą, kurią parodė teigdamas, kad žmogaus žodis, kalba buvo ir liks nepakankami išreikšti Dievo Žodžiui, Dievo darbui Jėzuje Kristuje visoje pilnatvėje. (Nukelta į 4 pusl.)

Naujai sukurtoji Antano Brazdžio skulptūra (A. Puserausko nuosavybė)

Antano Brazdžio kūrinio „Vertikalinis apskritimas, horizontalinė linija“ detalė ir pats skulptūros autorius. Nuotr. M. Magnus

Dvasinis ir intelektualinis atsigaivinimas

(Atkelta iš 3 pusl.)

je. Tai taikytina ne tik N. Testamento autoriams, bet taip pat mūsdiams egzegzetams, teologams ir visiems, kurie kalba ir rašo apie tikėjimą. Tai taikytina ir pačiam Bultmann'ui.

Dievo Tautos kratis (Dievo Žodis, Dievo darbas Kristuje) yra tas lobs, kurio negalima užkasti saugioje vietoje ir laikyti iki Kristus sugrįš (plg. Lk 19, 13). Numitinimas, paimtas kritiškai, bet teigiamai ves į praturtėjimą.

3. Trečioji paskaita buvo apie "Charizmatinio atsinaujinimo sąjūdį šių dienų katalikų Bažnyčioje". Ją skaitė Nekalto Prasidėjimo kongregacijos (Putnamo) ses. O. Mikailaitė. Lietuvių visuomenė iki šiol daugiausia pažįstama kaip "Eglutės" redaktorė, naujai pasireiškianti poetė. Akademijos suvažiavime ji pasirodė pirmą kartą. Jos paskaita taip pat lietė daugumai klausytojų mažai pažįstamą klausimą. O ir pati paskaitininkė mažai pažįstama. Tad pradžioje klausytojų tarpe galima buvo just abejingumą. Tačiau po paskaitos visi reikė savo pasitenkinimą.

Paskaitininkė pradėjo nuo pirmųjų šio sąjūdžio aprašų — ankstesniųjų protestantų sekmėninkų (classical pentecostals), kurie pradėjo reikštis 1906 m. JAV, kur jų dabar esą apie keturi, o visam pasaulyje apie 10 milijonų. Europoje jie sparčiausiai augo Italijoje, Rusijoje, Prancūzijoje, Norvegijoje ir yra gausiausi iš vadinamųjų "neprisklausomų" bažnyčių. Pietų Amerikoje jie yra maždaug tris kartus gausnesni už visus kitus protestantus, paimtus kartu. Naujieji protestantai sekmėninkai (neo-pentecostals) atsirado dešimtmetyje po 1950 metų taip pat JAV (Topeka, Kansas). Jie reikšiami tarp vadinamųjų "tradicionių" protestantų — luteronų, episkopų, baptistų, presbiteronų, metodistų.

Katalikų sekmėninkų šiuo metu yra per 400 tūkstančių. Šiame įvykusiame tarptautiniame jų kongrese buvo atstovaujamos 25 valstybės iš visų pasaulio žemynų. Šis sąjūdis prasidėjo taip pat JAV 1967 m. Pirmiausia Duquesne universitete (Pittsburgh, Pennsylvania). Kone tuo pačiu metu Notre Dame (Indiana), Michigan State University (East Lansing), Iowa State University, Holy Cross University (Worcester, Mass.) ir kitur. Nuo pat pradžios šis sąjūdis patraukė žmonių iš įvairių universitetų teologijos fakultetų, kurie jam davė tvirtai pagrįstas gaires. O dabar ir į jį įsijungę teologai, susirenka kasmet toliau studijuoti ir aiškinti įvairius teologinius klausimus, surištus su sąjūdžiu kat. Bažnyčios mokslo rėmuose. Pats sąjūdis dabar vadinamas "charizmatiniu atsinaujinimu", nes jis gimė iš Vatikano II kilusių atsinaujinimo gairių. Jame pasireiškia Sv. Dvasios dovanų (charizmų) veikimas akivaizdiniu būdu.

Tačiau jų — dvasių atskyrimo, išminties, pranašystės, kalbėjimo kalbomis — neįmanoma pilnai įvertinti ir apspėti žmogišku būdu. Ir iš viso jis dar toks naujas — dar tik 6 metų amžiaus. Nežiūrint to, jo vaisiai jau labai ryškūs. Tai "tikėjimo ir apaštališkos dvasios atgaivinimas; šviežias įvertinimas su gyvu įsijungimu asmeninės maldos bei Bažnyčios liturginių turto; atgaivinimas meilės ir lojalumo Kristui ir Bažnyčiai; pasauliečių įtraukimas į platesnius Bažnyčios apaštaliavimo darbo barus; meilė ir pagarba Sv. Raštui ir gyvas noras jį skaityti bei juo vadovautis gyvenime; krikščioniškų bendruomenių kūrimas ypač pasauliečių tarpe; ir naujų ekumeninių gairių nutiesimas — bendra malda Kristaus vardu suartina brolius tarpiau negu bet kokios studijos ar diskusijos".

Ne tik šioms apraškomis, bet ypač pačiam sąjūdžiui pažinti asmeniškos studijos yra būtinos. Atrodo, jog gyvename ypatingu laiku, kad atvirumas ir laukimas Bažny-

čioje, laukimas kažko, viršija žmogaus galias, kaip tik Sv. Dvasia ir jos dovanos, veikiančios Bažnyčioje, ją vėl parodys pasauliui turinčią kažką ne iš šio pasaulio, kad popiežiaus Jono XXIII malda: "Atnaujink savo stebuklus mūsų laikais kaip naujose Sekminėse" yra išklausyta.

III. PSICHOLOGIJOS-PEDAGOGIKOS SEKCIJA

1. Pirmoji šios sekcijos paskaitininkė prof. dr. Ina Užgirienė. Jos tema — "Protinis vystymasis ir etinių normų supratimas". Aiškina, kaip vaiko protinio vystymosi eiga, ji rėmė šveicarų psichologo Piaget duomenimis, o etinį supratimą ir pritaikymą — kito psichologo Kohlberg duomenimis. Paskaita buvo moksliška ir kartu praktiška, labai vaizdžiai ir įdomiai pateikta. Nėra abejonės, kad, spaudoje paskelbus jos pilną tekstą, taisyti praktiškai pavyzdžiais galės pasinaudoti ir tėvai ir auklėtojai.

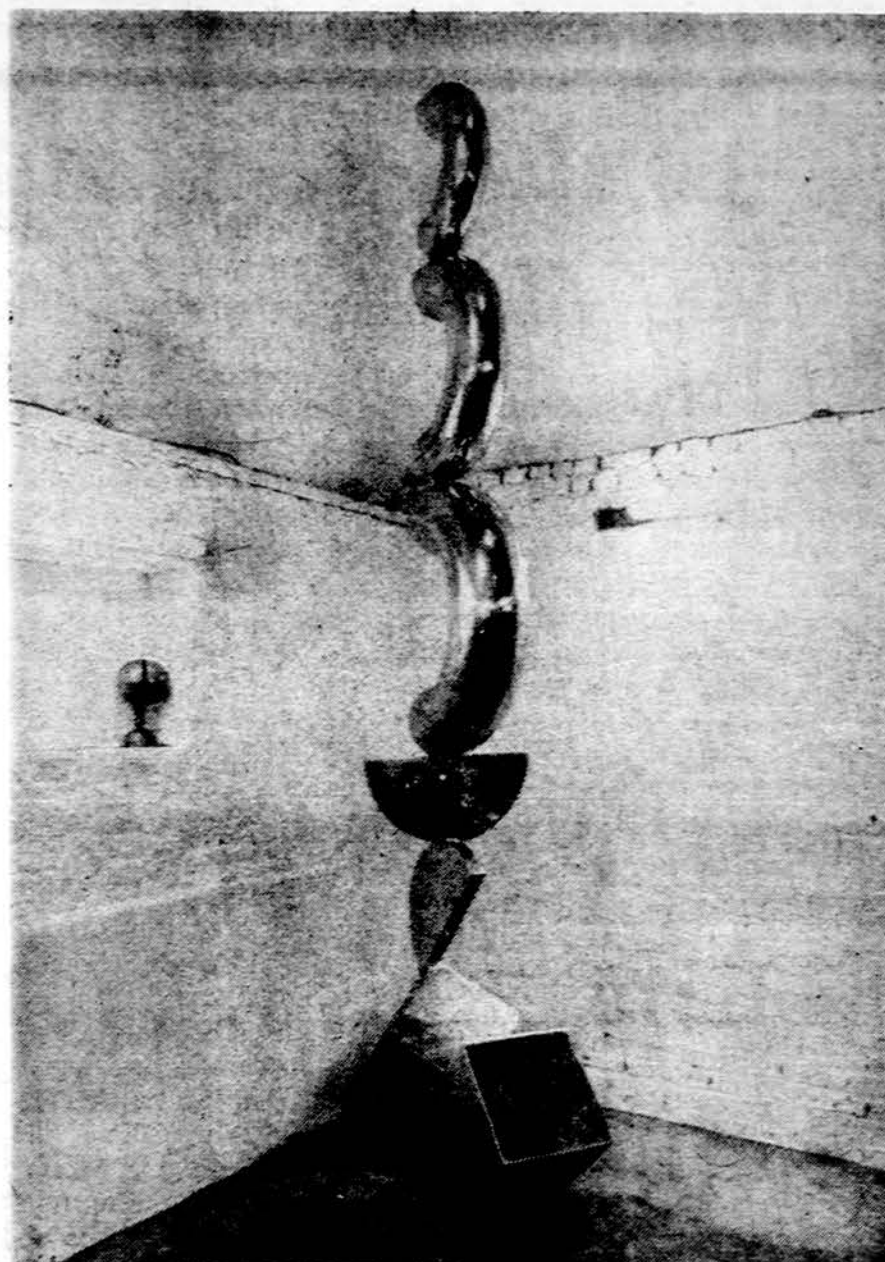
2. "Humanistinės vertybės: ugdymas ar paneigimas?" — tema antrosios paskaitos, kurią skaitė šios sekcijos vadovas prof. dr. J. Pikūnas. Jo paskaitos objektas taip pat buvo vaikas, jaunuolis. Bet kalbėtojas žvelgė ne tik kaip vystosi jo vidinė sąmonė ir samprotis, bet daugiau kaip jį veikia aplinka — tėvai, mokytojai, draugai, televizija. Kad vaikas išaugtų į pilnutinį žmogų, jį būtina reikšti sudominti aukštesnėmis vertybėmis. Bažnyčia ir religija yra atskirtos nuo valstybės ir mokyklos, o ateizmas ne. Tad dažnai mokyklos tampa ne asmenybės ugdymo, o trukdymo lauku. Seksualinis apšvietimas tampa moralinio išskrypimo pavaizdavimais; supažindinimas su narkotikų pavojumi, pasidaro praktiškomis pamokomis, kaip juos naudoti. Tėvų neapdairumas, ką vaikai stebi TV programose, privedė prie to, kad dabar jau jauni vaikai padaro tokius kriminalinius nusikaltimus, kokius pirmiau tik užgūdinti kriminalistai padarydavo. Dėl to kalbėtojas akcentavo tėvų įtakos ir atsakomybės svarbą vaiko vidiniame formavime išugdyme. Baigdamas palietė liet. jaunimo organizacijas, kurios gali daug padėti šiame darbe ir apgalvestavo, kad per mažas skaičius koleginių elemento įsijungia į jaunimo vadovų eiles, kur jis tikrai galėtų būti įtakingesnis negu vyresnioji karta.

Paskaita buvo įdomi, praktiška ir naudinga. Tik gaila, kad ji buvo gerokai per daug ištęsta, o gal net su pasikartojimais. Taip sekcijos vadovas pats vienas sunaudojo kone pusę viso šiai sekcijai skirto laiko. Tokiu būdu buvo gerokai nukriaušti du sekantieji kalbėtojai.

3 "Pasaulio lietuvių jaunimo studijinės anketos rezultatų svarbesnes koreliacijas" pateikė dr. R. Kriaučiūnas. Dėl laiko stokos jis negalėjo plačiau paaiškinti surinktų duomenų, tik trumpai pristatė iš jų išplaukiančio tipo lietuvių jaunolio vaizdą. Štai 19 m. mergina, ką tik baigusi gimnaziją ir pradanti studijuoti griežtuosius mokslus. Jos kolonijoj veikia šeštadieninė mokykla, kurią ji lankė 8 m. Bet jai rašyti yra lengviau angli kalba. Šeimoje buvo auklėjama nei per griežtai, nei per laisvai. Jos tėvai laiko save lygiais su kitais krašto gyventojais, nors dauguma yra linkę laikyti save gudresniais ir aukštesniais. Ji pati niekad nėra vartojusi "stiprių" narkotinių vaistų (kanapės yra laikomos "silpnų"). Paskutinių metų bėgyje ji lankėsi keturiuose liet. veiklos sambūriuose, pvz. Vasario 16 minėjime. Ji kartais paskaito tris liet. laikraščius, bet per paskutinius metus nėra perskaičiusi nė vienos lietuviškos knygos. Ji norėtų tuoktis liet. bažnyčioje. Vyro pasirinkimas svarbus. Planuoja turėti du vaikučius, kuriuos krikštys tautiniais vardais. Su vaikaus kalbės ir anglų ir lietuvių kalbomis. Lietuvai tapus laisva, ji mielai ją aplankytų.

4. Paskaitoms skirtas laikas jau buvo pasibaigęs, kai kun. dr. A. Paškus buvo pakviestas pristatyti "Modernaus žmogaus dilemą krikščioniškosios moralės švietose". Klausytojai taip pat jau buvo truputį išvargę ir žvilgčiojo į laikrodžius, kurie rodė užkandžiams ir pertraukai skirtą laiką. Bet kai jis pradėjo kalbėti, tuoj buvo just, kad čia ne psichologas-teoretikas, o toks, kuris ne tik savo mintis sugeba aiškiai ir patraukliai perduoti, bet taip pat moka visą auditoriją paimti į savo ranką ir ją valdyti. Klausytojai, atrodo, užmiršo ir savo nuovargę, ir kokių laikrodžių rodyklės rodo. Su atsidėjimu sekė kalbėtojo kiekvieną žodį. O jis kalbėjo tikrai "pašakiškai" dinamiškai — vienu sakiniu pasakydamas daugiau, negu kiti visa pastraipa ar ištisus puslapius. Minčių naujumas ir gilumas domino klausytojus, o perdavimo dinamika kaip liepsnojančios viličios smigo į jų protus ir širdis.

Pasiskę turįs paruoštą plačią studiją apie keturis mūsų laikų išaukštintus žmonių tipus: marksistinių promėtėjšką, kapitalistinių-hedonistinių, psichodėlinį ir krikščionišką. Čia trumpai palietė trečiąjį — psichodėlinį dėl to, kaip jis sakė, kad "šis mus daugiausia erzina". Iš kitos pusės tai mažiausiai suprantamas ir daugiausia smerkiamas tipas. Tai žmogus, kuris neieško nei turto, nei patogumų ir nesirūpina ki-

Harlow mieste (Anglijoje) 1972 metais pastatytoji Antano Brazdžio skulptūra.

tų priimtomis išorinėmis formomis. Keliaujamas yra jo ypatybė. Jis ieško tikrosios žmogaus vertybės. Religijos ieškojimas jame taip pat stiprus. Jis ieško žmogaus vidaus ir tik jį vertina, o išore nesidomi. Gaila, kad marksizmas, remdamasis krikščionybės principu pritaikymu gyvenime, išėjo kovoti prieš pačią krikščionybę. Laikas būtų krikščionybei savo teoriją praktikuoti gyvenime. Dabar jau po. Paulius VI prašė, kad Lozorius turėtų teisę atsistoti prie pono staio, neįsivaikdamas jam už tai didelio dėkingumo.

Reikia tikėtis, kad greit spaudos galėsime skaityti ne tik apie šį tipą, bet ir apie kitus jo paruošto studijos.

Daug dar labai įdomių paskaitų ir pranešimų buvo pateikta šiame suvažiavime. Lauksime jų pasirodymo spaudos puslapiuose. Silpniausia bene buvo kun. dr. Tomo Žiuraitio O.P. paskaita apie evoliuciją, pavadinta "Naujas mokslo žvilgsnis į evoliucijos teorijas". O tas "naujumas" kito pasakaitininko buvo palygintas su tikėjimu į teigimą, kad "žemė tebėra plokščia".

IV. Programinę paskaitą "Akademija tautos kryžkele" suvažiavime gale skaitė prof. J. Brazaitis. Paskaitos turinys ir pristatymo būdas parodė, kad čia kalba ne naujokas, gyvenimo patirtimi turtingas ir protiniu bei dvasiniu brandumu iškilęs žodžio menininkas ir tautos vyras. Žvelgdamas į Akademijos nuolat puoselintą kelią vedantį lygiagrečiai su visos lietuvių tautos gyvenimo eiga ir joje iškilusiomis sunkenybėmis, nurodydamas kiek Akademija prisidėjo prie jų sprendimo. Palietė keturias esmines problemas: kultūrinę, politinę, moralinę ir egzistencinę. Paanalizavęs jas nepriklausomybės tarpsnyje perėjo į dabartinį vergijos-tremties gyvenimą, parodydamas, kad šios problemos ir dabar tebėra gyvos. Tačiau tai nebuvo tik analizė. Po gilaus išvėgimo į kiekvieną sritį praeitį ir dabartį, suvestinė — sintezė buvo parodyta, ką Akademija gali ir turi daryti šiandien, kuomet ji visa, atskiri židiniai ir pavieniai jos nariai gali prisidėti prie savo tautos moralinio, dvasinio ir egzistencinio atgaivinimo.

Buvo labai įdomu išgirsti, kad dar nepriklausomybės laikais prof. S. Šalkauskis ir kun. S. Yla ėmėsi iniciatyvos sukurti "gyvosios dvasios" arba "sekmųjų ugnies" sąjūdį. Tokiu būdu, atrodo, autoriams visai nesusitarus, ir pirmoje ir paskutinėje suvažiavimo paskaitose buvo minimas Sv. Dvasios dovanų reikalingumas ir jos veiklos svarba.

P. Geiščiūnas

Medicinos priežiūra ir diabetikų akys

Medicinos sekcijos darbai LKMA IX-tam suvažiavime

Lietuvių Katalikų mokslo akademijos IX-tame suvažiavime š. m. rugsėjo 2 d. Bostone, dr. Balys Petkauskas ir dr. Mindaugas Vygantas skaitė paskaitas Medicinos sekcijoje. Išspūdingose Bostono kolegijos patalpose Darbo dienos savaitgalį gražus būrys klausytojų išgirdo dr. Petkausko paskaitą tema "Medicinos priežiūra Amerikoje ir Vakarų Europoje" ir dr. M. Vyganto paskaitą "Akių pasikeitimai diabetikoje".

Dr. B. Petkauskas, studijavęs mediciną Vakarų Vokietijoje, dabar ruošiasi profesiniam darbui Gottlieb Memorial ligoninėje prie Chicagos. Jis yra susipažinęs su mediciniška tvarka ne tik Vokietijoje ir Amerikoje, bet ir visos Vakarų Europoje.

Savo paskaitoje dr. Petkauskas apibūdino Švedijos, Vakarų Vokietijos ir Ispanijos šioje srityje susivartymą, liečiant ne vien tik pacientų priežiūrą, bet ir ligoninių organizaciją ir medicinos ekonomiją. Buvo įdomu išgirsti apie Švedų medicinos sistemą, kuri laikoma viena iš tobuliausių ir tvarkingiausių visame pasaulyje, bet vis dėlto turi įvairių trūkumų, kurių dauguma kyla dėl daktarų stokos, darbo valandoms užsibėgus. Pasirodė, ta problema vargina ne vien tik Amerikos pliečius. Vakarų Vokietijoje Socialinė demokratų partija rodo didelę pastangą kontroliuoti pacientų priežiūrą. Šiais laikais, Ispanijoje, bandoma pagerinti visuomenės materialinę padėtį, siekiama atkreipti dėmesį ir į mediciną iš ekonomiškojo aspekto. Didžiausia krikščionių literatūros supratimas, rašoma apie Bažnyčios tėvus, jų raštus ir t. t. Tuo klausimu kun. J. Gutauskas yra apsiuž tai didelio dėkingumo.

IVADAS I SENOSIOS KRIKŠČIONIŲ LITERATŪROS ANTOLOGIJA

Kun. dr. J. Gutauskas renka medžiagą ir ruošia spaudai platesnį įvadą į senosios krikščionių literatūros antologiją. Ji tematiškai sutvarkyta ir apima visą krikščionišką mokslą. Įvade bus duodamas bendras senosios krikščionių literatūros supratimas, rašoma apie Bažnyčios tėvus, jų raštus ir t. t. Tuo klausimu kun. J. Gutauskas yra apsiuž tai didelio dėkingumo.

Reikia tikėtis, kad greit spaudos galėsime skaityti ne tik apie šį tipą, bet ir apie kitus jo paruošto studijos.

Daug dar labai įdomių paskaitų ir pranešimų buvo pateikta šiame suvažiavime. Lauksime jų pasirodymo spaudos puslapiuose. Silpniausia bene buvo kun. dr. Tomo Žiuraitio O.P. paskaita apie evoliuciją, pavadinta "Naujas mokslo žvilgsnis į evoliucijos teorijas". O tas "naujumas" kito pasakaitininko buvo palygintas su tikėjimu į teigimą, kad "žemė tebėra plokščia".

IV. Programinę paskaitą "Akademija tautos kryžkele" suvažiavime gale skaitė prof. J. Brazaitis. Paskaitos turinys ir pristatymo būdas parodė, kad čia kalba ne naujokas, gyvenimo patirtimi turtingas ir protiniu bei dvasiniu brandumu iškilęs žodžio menininkas ir tautos vyras. Žvelgdamas į Akademijos nuolat puoselintą kelią vedantį lygiagrečiai su visos lietuvių tautos gyvenimo eiga ir joje iškilusiomis sunkenybėmis, nurodydamas kiek Akademija prisidėjo prie jų sprendimo. Palietė keturias esmines problemas: kultūrinę, politinę, moralinę ir egzistencinę. Paanalizavęs jas nepriklausomybės tarpsnyje perėjo į dabartinį vergijos-tremties gyvenimą, parodydamas, kad šios problemos ir dabar tebėra gyvos. Tačiau tai nebuvo tik analizė. Po gilaus išvėgimo į kiekvieną sritį praeitį ir dabartį, suvestinė — sintezė buvo parodyta, ką Akademija gali ir turi daryti šiandien, kuomet ji visa, atskiri židiniai ir pavieniai jos nariai gali prisidėti prie savo tautos moralinio, dvasinio ir egzistencinio atgaivinimo.

Buvo labai įdomu išgirsti, kad dar nepriklausomybės laikais prof. S. Šalkauskis ir kun. S. Yla ėmėsi iniciatyvos sukurti "gyvosios dvasios" arba "sekmųjų ugnies" sąjūdį. Tokiu būdu, atrodo, autoriams visai nesusitarus, ir pirmoje ir paskutinėje suvažiavimo paskaitose buvo minimas Sv. Dvasios dovanų reikalingumas ir jos veiklos svarba.

AUGANTIS UNIVERSITETAS

Jėzuitų vedamas Georgetown universitetas nupirko Alban Towers viešbutį, kurį pavers studentų bendrabučiu. Kainavo 5 mil. dolerių. Dabar Georgetown universitete yra 7,000 studentų.

SPAUDOS KONFERENCIJA

Regionalinė Vidurvakarių katalikų spaudos konferencija įvyks spalio 10-12 d. Cincinnati mieste.

meanwhile,
back at
your money
is working!

New Higher Interest Rates

CERTIFICATE ACCOUNTS

7 1/4%	\$5,000 Minimum 4 yr. Maturity 7.63% YIELD
7%	\$1,000 Minimum 4 yr. Maturity 7.35% YIELD
6 3/4%	\$5,000 Minimum 30 mos. Maturity 7.08% YIELD
6 1/2%	\$5,000 Minimum 2 yr. Maturity 6.81% YIELD
6 1/2%	\$1,000 Minimum 1 yr. Maturity 6.81% YIELD
5 3/4%	\$1,000 Minimum 90 day Maturity 6.00% YIELD

Certificate accounts subject to penalty on early withdrawal.

PASSBOOK SAVINGS

NEW AND EXISTING ACCOUNTS

5 1/4%

INCREASES TO 5.39% ON INTEREST ACCUMULATED FOR ONE YEAR

On passbook accounts, interest is paid to date of withdrawal.

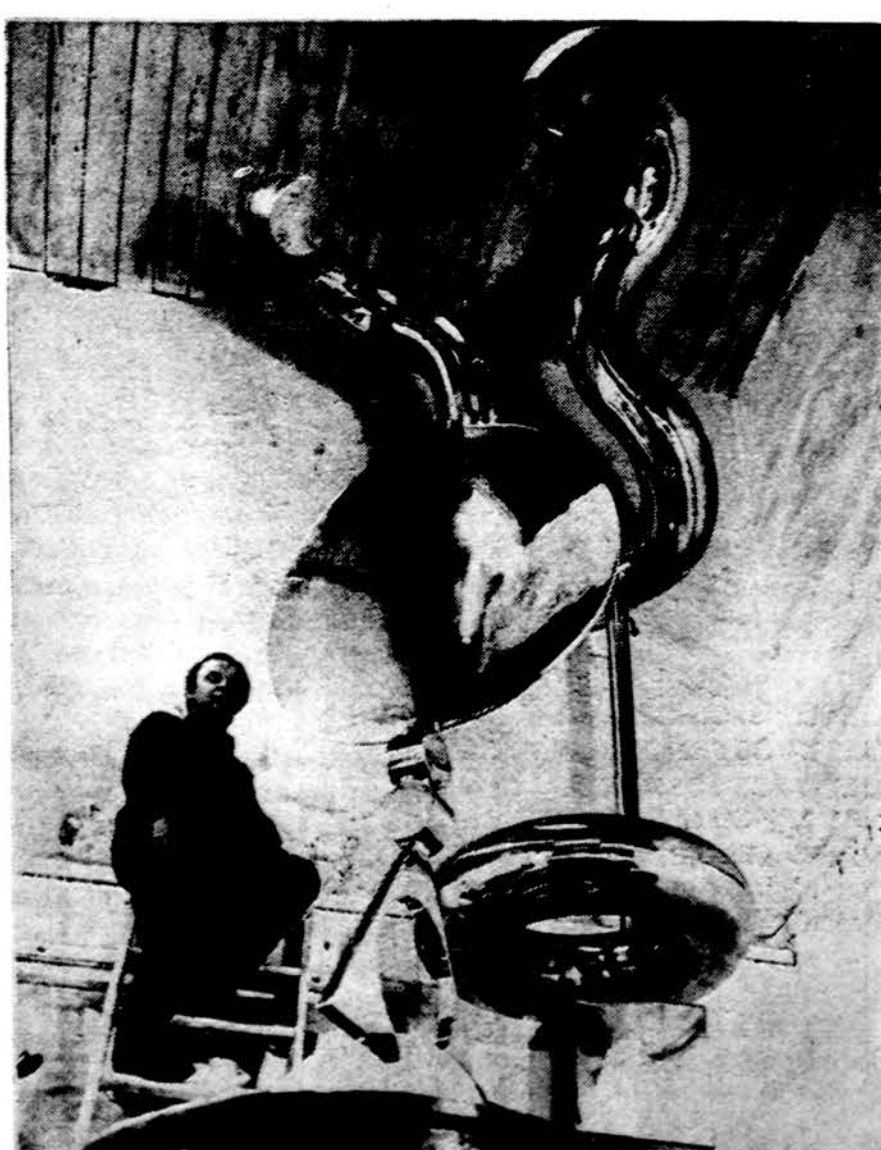
Deposits received by the 10th of the month earn interest from the 1st, if the funds remain on deposit to the end of the interest period. Deposits after the 10th of the month earn from the date of receipt.

FOUNDED 1909

Assets over \$190,000,000 Reserves over \$17,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO
CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 947-1140

Osakos (Japonijoje) pasaulinėje parodoje buvęs darbas ir jo autorius Antanas Brazdys.

Prieškoncertinės repetacijos pauzė: stovi solistė Lilija Šukytė, prie pianino Raminta Lampsatytė.

Susitikimas su Lilija Šukyte

Akompaniatorės įspūdžiai iš repetacijos ir koncerto

Redakcijos pastaba. Mūsų pasiūlymą susitikti su pianiste Raminta Lampsatytė, šiuo metu studijuojanti Berlyne, atsisakė atostogų metu nuo įdomios, apmokamos studijinės išvykos kitur, kad tik galėtų palydėti mūsų garsios solistės Lilijos Šukytės rečitalį šios vasaros Lietuvos studijų savaitėje Vasario 16-toji gimnazijoje, Huetttenfeldo miestelyje Vokietijoje. Raminta Lampsatytė atsiuntė „Draugui“ savo įspūdžių iš susitikimo su soliste ir studijų savaitės koncerto.

Privataus mašina su grakščia moterim, apsirengusia lėliavų kostiumu ir marga lėliavų atspalvių skare aplink kaklą. Palaidi kaštaniniai plaukai; dideli saulės akiniai; giedri šypsenos. Lilija Šukytė išlipo iš mašinos ir su manim, jos koncerto XX-toje Europos lietuvių studijų savaitėje akompaniatorę, pasisveikino. Mano neramumų debesėliai tuojau išsisklaidė, paveikti lėliavos dainininkės giedros, laisvos nuotakos. Nutarėm tuojau repetuoti gimnazijos salė, kur tą patį vakarą turėjo jau įvykti koncertas.

Iš ryto čia buvo atėjęs aklas senukas sustyguoti fortepijono. Jo akumas man buvo lyg geras ženklas. Jautri aklojo klausdažnai suteikia instrumentui negirdėtų, grynų atspalvių. Man kiekvienas koncertas, kur aklas derintojas būdavo sustygavęs fortepijoną, įgydavo ypatingo skambumo. Paspaudusi jo ranką, pasijutau įgavusi jėgą. Instrumentas buvo nedidelis, riešutinės spalvos. Huetttenfeld — mažytis miestelis neturi fortepijonų parduotuvių; gimnazija nuomavo šį instrumentą iš privataus asmens. Panelė Lilija nusijuokė, pamatiusi riešutinį „žaisliuką“. Salė skambėjo lyg koks baseinas — garsai atsimušė nuo sienų, nuo lubų ir stiklinių durų. Laimei, vakare, prisiglaudžius publikos, salės akustika sunormalėjo. Pradėjom arija iš „Figaro vestuvių“. Jau įvadiniame rečitalyje solistės tonai plaukė harmoningai, darniai jungdamiesi su skelstiniais fortepijono harmonizacijos akordais. Pajutau, kaip solistė kvėpavo, kur norėjo ką pasakyti ar pratęsti, kokią turėjo bendrą šios arijos sąvoką. Arija užbaigus, Šukytė pasakė „Bravo“; aš dar nebuvau savim pilnai patenkinta, bet jau žinojau, kad viskas pasisekė.

Buvom pasirinkusios aštuonias liaudies dainas įvairių lietuvių kompozitorių. Repetavome be pertraukos, dainininkė bedainuodama vis užgerdavo kavos iš

balto dryžuoto puoduko. Koncerto organizatorė ponija Alina Griniene buvo parūpinus ant staliuko ne tik kavos, bet ir šampano. J. Tallat-Kelpšos „Saulėlė raudona“ buvo tikrai žaisminga daina, kurioje ieškojome vakaro nuotaikos ir jaunos mergučės svajonių niuansų. Kitoje Tallat-Kelpšos dainoje „Ne Margi sakalėliai“ reikėjo suvokti dviejų nuotaikų alternaciją — moters graudžių godelių ir sakalėlių lekiavimo. Stengėmės pajusti tą momentą, kai skirtingos nuotaikos susijungia ir vystosi į dainos pakilią užbaigą.

Balys Dvarionas harmonizavo jautrią, skausmingą liaudies dainą „Oi dalia mano“. Lilija valdo balsą taip, kad posmeliai nuskauba lyg tolimas aidas. Po to praskamba Dvariono „Žvaigždutė“ — švelnios išraiškos šedevriukas su vienu oktaviniu suoliu solistei, lydimu pianino pilnais akordais. Atsimenu, kad Šukytė dainos pradžioje susikaupti laukė, kol ją pasieks tylus fortepijono akordo garsas. „Esi graži ir nuostabi žvaigždutė“ — solistės balsą moduliuo, kad pasireikštų naivus, meilus tembras. Laukiau dviejų Jakubėno kūrinį, kuriuose svarbi rolė priklausio polifonijai. Susilaikantis, barokinis frazavimas dainos „Plaukia antelė“ mane domino. Ritmai tarp soprano ir pianino kirtosi, nors ir tyliai, ramiai. Kiekvienas posmelis kompozitoriaus papuoštas naujais motyvais, kurie pasirodė tai viename, tai kitame, tai trečiame balse. Pianinas privalo išryškinti tuos momentus, juos publikai parodyti, jie turi suplaukti su solistės linija ir ją apipinti. Prie dainos galo pasipila žemyn greitas gamos paspažas, lyg „antelė paskridejo“; po to suskamba „pianissimo“ du akordai, lyg mažų bangelių nusiramimas.

Antroji Jakubėno daina „Na tai kas“ taip pat skoningai numegzta iš skirtingų motyvų. Tris kartus pakartotas akordas vis nurodo tris pirštus. Ritmizuotos evertės vaizduoja piršlių atjoimą. Motyvai keičiasi ir galiausiai susijungia vienon visumon.

K.V. Banaičio liaudies daina „Oi nėra niekur“ nudundėjo, nušėlė sklandžiai. Tada priėjome prie paskutinės lietuviškos dainos: „Aš per naktį“. Tai žemuo-se tonuose parašyta, stebuklinga daina; joje „naktį medžiai kalba“; jų kalbą reikia apmąstyti, jų pasiklausyti. Archaiskai stilizuoti, senųjų tonacijų modališki garsai. Šukytė prašė, kad akompanimentas dar daugiau lyg iš tolimos aidėtų. Vokaline linija

baigiasi tyliausiu dejavimu, liūliavimu.

Užsitarname pertrauką: bent minutėlę atsipūsti. Lilija vėl įspylė kavos ir papasakojo, kad ji šią žiemą Vienos operoje žadanti dainuoti Verdžio operos „Luise Miller“ pačios Luizos rolę. Šio vakaro koncerte numatytus padainuoti dvi arijas iš „Luizos“. Pirmoji arija pilna įtampos, antroji — žaisminga ir koloratūrinė. Solistė čia teko parodyti didelę techniką. Pakutinią ariją repetavome, repetavome, o koloratūriniai pasazai kažkaip vis nesutapo. Pagaliau panelė Šukytė suko, kad gaidų puslapiai neteisingai suklijuoti! Tai buvo juoko! O aš, gaidas anksčiau gavusi, keletą savičių taip atbulai ir skambinau! Puspilpti tvarką atstačius, repetacija sėkmingai pasibaigė.

Koncertas perpildytoje, neįmanomai karštoje salėje pavyko puikiausiai. Prieš išeinant į sceną, dar užmetėm akį į gaidas, paspaudėm viena kitai ranką, pasveikinome publika. Viskas nutilo. Tada dar laisviau ir iškilmingiau negu repetacijoje pasiliejo puiki muzika. Dar ilgai solistės balsas savo žavingu skambesiu laikė užburtą visą salę.

Lelijava, grakšti Lilija, koncerto estradoje prašvitusi auksine suklele ir auksiniu balsu, netrukus išvažiavo vėl į kitą miestą, kitam koncertui.

Raminta Lampsatytė

Lankydami Chicagoje būtinai aplankykite vieną iš trijų BROLIŲ ŠARKŲ RESTORANŲ, kur jūs būsite maloniai priimti ir puikiai pavaišinti.

SHARKO'S — Villa Park, Illinois
1 mylia į vakarus nuo 83 Rd. ant Roosevelt Rd.
Telef. — 629-9050
SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — Ludlow 6-3636
SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — Prospect 6-6644

Visuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems rengimams. Skanus valgis, vietos užsienio gėrimai.
Savininkai — Jurgis, Geraldas ir Gregorijus Šarkos

Tautosakos bei tautotyros darbai Lietuvoje 1947–1972 metais

Šis tas iš A. Mažiulis paskaitos LKMA IX-tam suvažiavime

Prelegentas pirmiausia pažymėjo, kad dabar tautotyros žodis Lietuvoje vengiamas ir pakeičiamas etnografija, o tautosaka taip pat dažnai pakeičiama folkloru, nes tautos žodis nepageidaujamas, keičiamas nacija, o nacija turi sovietinę vėliavą, nes kalbos išnyksiančios, būsimą vieną daugiakalbią kalbą ir viena socialistinė nacija. Trumpai palietęs atskirus tautotyros ir tautosakos šaltinių leidimus, tautosakos ir tautotyros sovietinius tyrinėjimo būdus, senosios tautos kūrybos skyrimą nuo naujai, tariamai, tautos sukurtų dalykų, prelegentas sustojo prie šiandieninio tautosakos rinkinio būdo ir leidinių. Priminę, kad buvo beveik atsisakyta Antti Aarne — Stith Thompson pasakojamosios tautosakos katalogo, kuria buvo sukatologavęs lietuvių pasakas dr. J. Balys, 1966 vėl prie jo sugrįžta. Dabar sukatologuota apie 200.000 dainų, nors tas katalogas nebenturi ištisinės sekos: atskiri skyriai pradeda nuo pirmo numerio ir tęsiasi tik tam didžiajam skyriui, o naujokai skyriaus dainos vėl turi savo numeraciją, todėl vartojamos kiekvieno numerio pradžioje dar ir raidės, nebūtinai tik viena raidė. Skiriami 25 dainų skyriai. Toks katalogavimas nėra praktiškas, ypač dainų numerius kur nors nurodant. Iš šio katalogo paskelbta jau Pr. Jokimaitienės — vaikų dainos 1970, V. Misičienės — Darbo dainos; Kalendorinių apeigų dainos, 1972. Spausdintuose kataloguose neįtraukiami šaltiniai, ypač tautosakos užrašų numeriai, kaip darė dr. J. Balys, pasakojamosios tautosakos ir baladžių katalogo skelbdamas. Laimėjimu laikytina ir Lietuvių tautosakos 5 t. leidinys. Iš tyrinėjimų svarbios: Z. Slaviūno Sutartinės 3 t., Pr. Jokimaitienės Vaikų dainos, D. Saukos, Tautosakos savitumas ir vertė.

Tautotyroje marksizmo metodika taip pat svarbi. Tiesiamos ekspedijos, nors aprašų kasmet skaičius labai svyruoja. Renkama medžiaga anketomis, tik jos dažnai mums sunkiai suprantamos, ypač socialistiniams pasikeitimams skirtos. Verti darbai Kl. Čerbulėno, V. Zilėno ir I. Butkevičiaus, visi jie skirti namotyrai. Pr. Dundulienės — Lietuvos žemdirbystei. Aplamai, tautotyroje dirba, kiek kas gali, kiek nepalankios sąlygos leidžia.

A. Mažiulis dar paskaitė prof. dr. Knut — Olaf Falk (švedų kalbininko, 1934 — 36 m. profesorius) paskaitą „Aplie lietuvių asmenvardžių ir vietovardžių slavinimo metodus“. Falk pažvelgia į lietuvių pavardžių ir vietų vardų slavinimą vad. Suvalkų trikampyje. Jis nagrinėja įvairius lietuvių pavardžių ir vietų vardų kaimienius ir nurodo, kaip istoriniuose šaltiniuose ir kituose raštuose jie buvo slavinami: pakeičiant galūnes, priešagais, kaip buvo išverčiami ir t. t.

Skambėjo jaunatvės polėkis

Kalifornijos Lietuvių Dienos koncerte (IX 9) programą atliko Kanados Windsoro mergaičių kvartetas „Aušra“. Vokalistės Dana Kozulytė, Rūta Čerškutė, Aldona Taurkevičiūtė, Nijolė Giedriūnaitė ir jų palydovė akordeonistė Kristina Puidaitė įrodė, kad išeivijos jaunimas, gabaus vadovo, šį kartą Valės Tautkevičienės paruoštas, gali pasiekti pasigėrėtinų rezultatų. Ir saviuoklinėmis sąlygomis, stropiai dirbant, laimimas profesionalinis lygis.

Mergaitės sužavėjo Los Angeles auditoriją: saulėtais veidais, lieknumu, aiškia tarsena, gražiais drabužiais (keičiamais po kiekvienos dalies), grakščiais gestais ir kas itin svarbu, dainuojančiomis širdimis. O nuoširdžios emocijos estradinei dainai reikia kuo daugiau. Reikia gi uždegti klausytojus. Kaip tik jaunatviško polėkio liepsna ir plazdėjo Aušriečių dainose.

Programa buvo sudaryta iš šiandien Lietuvoje labai mėgiamų pramoginių dainų, kuriose jaučiama stipri Vakarų Europos įtaka, ypač vokiečių nekomplikauta šlagerinė nostalgija, palydima ritmingais akordeono akordais. Miela, kad tekstai buvo perpinti lietuviškais motyvais: Nemunu, Sūduva, gimtinės beržais, Baltijos pajūriu, linais... Dažnai skambėjo ir ilgėsinga meilės daina. Taip pat šauniais deriniais, negirdėtais saskambiais atliktos linksmos dainelės: Negerki, broleli, ir Žemaičių polka.

Joks menas negali taip glaudžiai priartinti prie išeivio krutiškos mūsų mylimo kampelio Lietuvos, kaip paprasta pramoginė daina. Ji visiems suprantama. Šis žanras Lietuvoje vis labiau populiarėja. Iškyla nauji kompozitoriai. Windsoro mergaitės savo repertuarą semia iš A. Raudonikio, A. Bražinsko, M. Noviko, Z. Venckaus ir kitų kompozitorių kūrybos.

Balsus Aušriečių sustiprina prie lūpų laikomais mikrofonais. Su

Solistė Lilija Šukytė

Nuotr. Anne Kirchbach

šiais: Nemunu, Sūduva, gimtinės beržais, Baltijos pajūriu, linais... Dažnai skambėjo ir ilgėsinga meilės daina. Taip pat šauniais deriniais, negirdėtais saskambiais atliktos linksmos dainelės: Negerki, broleli, ir Žemaičių polka.

Joks menas negali taip glaudžiai priartinti prie išeivio krutiškos mūsų mylimo kampelio Lietuvos, kaip paprasta pramoginė daina. Ji visiems suprantama. Šis žanras Lietuvoje vis labiau populiarėja. Iškyla nauji kompozitoriai. Windsoro mergaitės savo repertuarą semia iš A. Raudonikio, A. Bražinsko, M. Noviko, Z. Venckaus ir kitų kompozitorių kūrybos.

Balsus Aušriečių sustiprina prie lūpų laikomais mikrofonais. Su

šia modernia priekaba jos neturi vargo. Moka patraukti laidą. Tik kai kada į ausis gaidas prasiveržia ir elektroniniai garsai. Suvirpa nenatūrali darna.

Malonu stebėti jų palyginti santūrią gestikuliaciją, kuri mūsų epochos estradose dažnai yra pavirtusi ne melodijos, bet pasąmoninių konvulsijų išraiška. Be abejo, drąsesnis, išdrągesnis, zinoma, disciplinuotas judesys vindosrietams nepakenktų. Gal prisidėtų prie repertuaro forminio pajavrinimo ir prie kai kurių dainos fragmentų ypatingesnio išryškėjimo.

Vokalistės gali pasidžiaugti, turėdamos tokią mielą akordeono žinovę, su nuostabiu

(Nukelta į 6 psl.)

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelės pavadinimas	Artistai	Kaina
AURELIA	A. Jūratė Paukštelis	(Stereo) \$5.00
ARIJOS	Stasys Baras-Baranauskas	(Mono) 6.00
DAINOS	Aldona Stempuzienė	(Mono) 7.00
DAINOS LIETUVAI	Salomėja Čerienė	(Mono) 6.00
GINA CAPKAUSKAS dainuoja		(Stereo) 6.00
LABĄ RYTĄ	New Yorko Lietuvių vyrų choras "Perkūnas"	
LIETUVISKA KAMERINĖ MUZIKA	Choro vadovas V. Strolia	(Stereo) 6.00
LIETUVIŲ TAUTINIAI SOKIAI	Izidorius Vasyliūnas, 2 pl.	\$15.00
LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS VAIKŲ	(Isleido L. Bendr. kultūros Fondas)	(Stereo) 5.00
NE PASVENTINIMO ISKILMĖS		(Mono) 4.50
OL TOLI TOLI	(Isleido Liet. Vvčiai)	5.00
JOREVIŲ KELIAI	Philadelphijos Lietuvių choras "Vitis"	(Stereo) 6.00
RADIO VAKARUSKININKĖS DAINUOJA	Modernūs kūriniai atliekami Tamošio orkestro	5.00
SAVJONIŲ ZEME	ir solistė (S. Barcus)	4.95
SILUVOS MARIJOS KOPLYČIOS PASVENTINIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI	N. Ščiukaitė	\$6.00
ZIRGINĖLIAI		5.00
DAINOS	A. Trečiokas	5.00
GRJŠIM, GRJŠIM	Kvartetas Viltis	(Stereo) 5.00
AKVARELĖ	Lietuviškos lenovos muzikos rinkinys	6.00
ZIBURĖLIS	Lietuviškos lenovos muzikos rinkinys	6.00
MUZIKA FRANZ LISZT	Pianistė Julija Rajauskas	(Stereo) 6.00
KETURI AUTORIAL: Poezija ir proza		5.00
LITERATŪROS VAKARAS	III-sis	5.00
SEK PASAKA	IV-sis	5.00
ZUKIS PUKIS	La'ma Rastenyte	5.00
RINKINYS	Grigaitytės ir Tūnėlių šeima	5.00
	A. Dvariono muzika	5.00
	A. Sabaniauskas dainuoja	5.00
	P. Dede-Graudinis-Ve'eraite	5.00
	Karo muz. orkestras ir kiti	5.00
		(Mono) 5.00
LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS	Stasė Klimaitė	(Mono) 5.00
LIETUVISKOS GIESMĖS	Algerd Brazis ir Zibuoklės	(Stereo) \$5.00
LIETUVOS SENOS IR NAUJOS DAINOS	Lietuvos Valstyb. Radio Ansamblis	(Stereo) 5.00
LIETUVOS ATSIMINIMAI (Jubilėjaus proga)	Brazis, Zibuoklės, Juodytė	(Stereo) 5.00
MES ŽENGIAM SU DAINA	New Yorko Vyrų oktetas	(Stereo) 5.00
MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS	L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi) 5.00
DAINUOJAM SU LEONE	L. Juodytės dainavimas	(Hi-fi) 5.00
DAINOS IR ARIJOS	Janina Nomekaitė-Armonienė	(Stereo) 5.00
VASARIO 16. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES 50 METŲ MINEJIMAS	L. Stukas, Zibuoklės, Rūtos ir parapijų ansambliai	(Stereo) 5.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tu kainų pridėkite 5% taksų mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Vyrai, reikės pasitempti

Audimo ir keramikos paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

Vasarai baigiantis, naujas parodų sezonas Čiurlionio galerijoje pradėtas audimo ir keramikos paroda. Ji buvo atidaryta rugsėjo 14 d., uždaroma šį sekmadienį, rugsėjo 23 d. Todėl čikagiečiams yra puiki proga parodai šį savaitgalį aplankyti. Šiandien ir rytoj paroda atdara nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Ryšium su šia paroda, tenka prisiminti, jog mūsųose pasitaiko taip, kad gara vidutiniškai arba net dar žemesnio lygio dailės parodos rengėjų arba pačių dalyvių yra taip išreklamuojamos prieš atidarymą ir po atidarymo, jog atrodo, turtum vyktų įvykių įvykis. O nueini parodon ir pamatai tik mėgėjiškus bandymus. Bet atsitinka ir taip, kad reklamos parodai beveik negirdėti ir nematyt. Nei spaudoje, nei kitokiais būdais nesigiriama, nei vaizės atidarymo progomis nežadamos, nei spauda nuotaukoms neaprupinama, žodžiu — žmonės beveik nežino, kad tokia ar kitokia paroda vyksta. O nueini parodon ir nustembi jos sąžiningu ir skoningu paruošimu, geresi eksponatų atrinkimu, labai išplanuotu jų išdėstymu ir, kas svarbiausia, pačių parodų dalyvaujančių dailininkų kūrybingumu. Šiandien tikrai yra atsitikę su šia audimo ir keramikos paroda. Trumpa išvada būtų tokia: naują parodų sezoną Čiurlionio galerijoje pradėjome tikrai didelio dėmesio verta paroda.

Parodoje savo audimo ir keramikos darbus yra išstacičius šios dailininkės: Gražina Daugvilaitė-Balsienė, Valentina Dargytė-Balsienė, Raminta Baukytė, Janina Tallat-Kelpšaitė-Kinkienė, Nijolė Grudinskaitė-Kentienė ir Janina Monkutė-Marks.

Kiekviena iš jų jau turi savo stilių, savo techniką, savo temas. Tai ne pradedančiųjų ne-drąsūs bandymai, o žinančiųjų kaip daryti ir turinčių ką pasakyti dailininkų kūryba. Reikia tiesiog nustebti, kai pamatai, kokių puikių dalykų, kokių spalvingų kompozicijų galima ne tik nutapyti, bet ir išaukti. Ir kiek išradimo individualios pastangos. O vėl keramikoje kiek daug figūrinių, statiško ir dinamiško miniaturinio monumentalumo, kiek subtilaus formos pajautimo. Visu tuo ypač pasižymi abidvi keramikės Balsienės. Spalvos ir objektų ramybė

mėgsta Raminta Baukytė. Šia prasme jos keturių gabalų gobelenas "Žiūrėti pro plieno langus" yra gražus pavyzdys. Tačiau jai nėra svetimas ir kone pokštiškas gestas, kaip "Mano baigiamas yra puiki proga parodai šį savaitgalį aplankyti. Šiandien ir rytoj paroda atdara nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak."

Konkrečiai, kone apyvakinę kasdienybę mėgsta J. Tallat-Kelpšaitė - Kinkienė. Tai ne fantazijos, o gerai pažįstamų dailių poezija su šelmišku nepretenzingu, bet nuostirdžiu šypsniu.

Nijolė Grudinskaitė-Kentienė parodoje išstacičius sienos dekoratyvumo prasme kone rankšluostinio išpūdzio audinius. Tai spalvos niuansų moduliavimo meistrė. Ypač šitai ryškios "Pastelinėje melodijoje". Bet lygiai stipri ir kontrastų spalvinė kompozicija, kur temoje jaučiamas net filosofinis podirvis, kaip "Gerioj žemėj".

Janina Monkutė-Marks parodoje gal toliausiai yra nuėjusi visu galimybių apvaldyme. Bet arčiausiai stovinti prie lietuviškosios tradicijos užuominų. Ne vien jos tegu ir labai šiandieninio meno raidoje išpildytas darbas spalvų ir formų derinimo — primena senųjų lietuviškųjų skrynų paletę, paukščių ir mitologinių žaliųjų siluetus. Į tokius jos darbus žiūrėti, pergyventi jausmą, jog matai savą pasaulį, iš kurio laiko ir įvykių esi išstumtas.

Dviem kalbomis parengtas parodos katalogas taipgi yra mūsų parodų rengėjams geras pavyzdys. Kukliai čia apsieinama be jokių nuotraukų, o tik kondensuotas ir taip pat parengtas tekstas supažindina parodos lankytoją su dailininkėmis.

Žodžiu, ne tik mūsų sportininkės Europoje, bet ir mūsų dailininkės Čiurlionio galerijoje parodo, ką jos gali. Sezonas pradėtas gerai! Jo galas dar toli, ir vyrams dailininkams bus ko pasitempti, kad neatsidurtų šalia moteriškių tik ką grįžusių sportininkų situacijoj.

CEZANNE PIESINIAI

Andrien Chapuis parūpino labai gausų Paul Cezanne piešinių albumą, pavadintą "The Drawings of Paul Cezanne". Knyga turi 496 puslapius su 1,242 Cezanne piešinių reprodukcijomis. Išleido New Yorko grafikų draugija. Kaina 125 dol.

Valentinos Dargytės - Balsienės keramika šiuo metu Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, vykstančio audimo ir keramikos parodoj.

Architektūros sekcija LKMA suvažiavime

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos IX-me suvažiavime Bostone rugsėjo 1 d. 3 — 5 val. įvyko Architektūros sekcijos posėdis. Sekcijos programą suorganizavo ir ją pravėdė arch. dr. Alf. Kulpa — Kulpavičius iš Toronto.

Savo įžanginiame žodyje arch. Kulpa pažymėjo, kad LKMA Architektūros ir meno sekcijos uždavims yra patyrinėti lietuviškus barus. Priminė reikalą tinkamai atžymėti Čiurlionio sukaktį. Ragino puoselėti lietuvių dailę, kurią tėvynėje ir išvijojo.

Pirmoji paskaita buvo svečio inž. dr. Jurgio Gimbuto iš Bostono — "Lietuvos bažnyčių statytojai XIX — XX amž." Autorius jau anksčiau buvo paskelbęs vieną studiją ir kelis straipsnius apie Lietuvos bažnyčias. Šioje paskaitoje buvo kalbama ne apie bažnyčių fondatorius ar mecenatus, bet apie jų architektus ir inžinierius. Iki XIX amžiaus daugumos svarbiųjų Lietuvos bažnyčių architektai buvo svetimšaliai ir architektūros istorijai jau žinomi. XIX amžiuje buvo kartojami seni stiliai mūrinėje architektūroje ir statyta paprastų medinių bažnyčių, iš viso beveik 600 bažnyčių. Iki šiol mūsų visuomenė labai mažai nežinojo jų statytojų, kiek galima spręsti iš enciklopedinių leidinių. Prelegentas išskė apie 20 bažnyčių statytojus, daugiausia jau lietuvius. Paminėti mažai ištirtas ir XX amžius iki 1943 metų, davęs Lietuvai 474 bažnyčias. Iš to laikotarpio J. Gimbutas pristatė apie 30 architektų bei inžinierių. Iš eilės buvo kalbėta apie kun. Varonavičių (Sakyną), inžinierių kunigą Vasiliauską (Griškabūdį), meistrą M. Biržinskį (Viduklę), inž. Keršteiną (Viekšnius), žemaitį Kalėdą (Skudą ir Laukuvą), arch. F. A. Stuelerį (Rietavas), arch. F. Rimgailą (Šiaulėnai), arch. G. Wernerį (Rokiškis), arch. V. Michnevičių (Zemaičiai, Ziežmariai ir kt.), Strandmaną (Ziobiškis), inž. Lukoševičių (Suginčiai) ir kelis kitus iš priešneprisklausomybinio laikotarpio. Nepr. Lietuvos bažnyčių architektų galerija — iki šiol nepilna — sudaro: Vl. Dubeneckis (Karmėlava ir Betygala), Vyt. Zemkalis (Kybartai, Šakiai, Mažeikiai), dr. St. Kudokas (Pilviškiai, Pažerėnai), K. Reisonas (Prikėlimo kln. Kaune), R. Steikūnas (Panevėžys), Alg. Salkauskis (Kaunas — Šančiai), M. Mačiulskis (Petrašiūnai), J. Mulokas (Zidikai, Juodupė) ir keli kiti statytojai. Kam prireiks Lietuvių bažnyčių archyva, turėtų parašyti pilną bažnyčių architektų ir inžinierių vardyną. Paskaita buvo iliustruota skaidrėmis.

Architekto E. Arbo (iš Santa Monica, Calif.) paskaita (jam asmeniškai nedalyvaujant — prisistatė) — "Lietuvos architektas dvidešimtajame amžiuje". Įžangoje apibūdinta architektūros paskirtis, reikšmė, pasauliniai architektai ir jų tautinės sąvokės. Suminėti nepr. Lietuvos buvę architektai ir jų projektai; trumpai apžvelgti ir ok. Lietuvos pasižymėję architektai. Nagrinėjama masinės produkcijos aplinka ir lietuviškos architektūros charakterio išlaikymo galimybės išvijoje. Skatinama išlaikyti ir puoselėti lietuviškumą, skirti lėšų ir skelbti architektūrinius (kad ir fiktyvius) konkursus. Išvar-

dinti privačioje praktikoje pasižymėję lietuviai architektai išvijoje ir jų įvykdyti projektai. Paskaitos santrauką auditorijai perdavė prof. kun. St. Yla. Nors jis buvo netikėtai užkluptas, tam nepasiruošęs, bet trumpai ir gan sklandžiai apasakojo esmines paskaitos mintis. Sekcijos paskaitų klausėsi 46 žmonės, jų tarpe LKMA pirmininkas prof. kun. dr. A. Liūma, S. J., iš Romos. Lygiagrečiai vyko Gamtos ir tikslųjų mokslų sekcijos paskaitos. Suvažiavimui buvo gautas puikios Boston College Higgins rūmų auditorijos.

K. — G.

Sibiro tremtinį prisimenant

Buvęs Sibiro tremtinys, visuomenininkas, ekonomistas kunigas Juozas Vailokaitis mirė 1953 m. rugp. 2 d., taigi šiemet 20 m. sukaktis nuo jo mirties. Suvalkietis iš Sintautų parapijos, mokėsi Marijampolės gimnazijoje. Seinų seminarijoje, kur su P. Bielskum ir kitais suorganizavo lietuvių knygyną. Kaip pasižymėjęs gabumais, buvo nusiustas į Petrapilio dvasinę akademiją, kurią 1905 m. baigė magistro laipsniu. Redagavo Ša. tinį. Už straipsnius prieš okupantus rusus buvo kelis kartus bausas.

Matydamas, kad Lietuvos žemės pereina kitataučiams, 1912 m. įkūrė Brolių Vailokaičių draugiją, kuri ėmė supirkinėti dvarus ir juos perleisti valstiečiams. Iškvietas 1915 m. Petrapilį, redagavo Vadą, įsteigė Liaudies sąjungą, kurios siekimas buvo reikalauti Lietuvai pilnos laisvės, skleisti liaudies švietimą, ugdyti socialinį sąmoningumą. Buvo steigiamai vakariniams kursams. Bolševikų kalintas Voroneže. Vilniuje ėmėsis organizuoti patriotus lietuvius buvo vėl bolševikų suimtas ir išvežtas iš Lietuvos, bet iškeistas su kitais įkaitais 1923 m. grįžo Lietuvon. Buvo pakviestas vadovauti Katalikų veikimo centrui. Dalyvavo Petrapilio seime, buvo krikšč. demokratų partijos pirm., Steigiamojo ir I seimo atstovas. Pasitraukęs iš politinio gyvenimo, su savo broliu Jonu suorganizavo Maisto bendrovę, geležies fabriką, plytinę, statybų kolonijas. Yra davęs apie 200 studentų stipendijas, daug rėmęs kultūrinės ir politinės organizacijas, Klaipėdai vaduoti paaugokę 25,000 litų. Grįžęs iš Sibiro, klebonavo mažoj Paštavo parapijoje, bet, netekęs sveikatos, greit mirė.

DIDELĖ PARAMA UNIVERSITETUI

Seattle universitetas, vedamas jėzuitų, gavo federalinę paramą 714,000 dol., kuri skirta padėti mažumų studentams eiti mokslus ir juos paruošti.

MOTERŲ KOLEGIJOS

JAV-se 1972 metais buvo 73 katalikų kolegijos, skirtos vien moterims studentėms.

Skambėjo jaunatvės polėkis

(Atkelta iš 5 pusl.)

šypsniu ir puikia šukuosena. Akordeono meną Kristina Puidaitė pademonstravo pagrodama Richardo Addinsello "Varšuvos koncertą".

Tuo tarpu jaunoji programos vedėja Karilė Baltrušaitytė su aktoriska savitvarda ir emocija padeklamavo Putino "Mozartą". Tai puikus eileraštis, vis

dėlto abejotina, ar jo ilgumas ir gedulinga rimtis derinosi prie lengvos, pramoginės programos.

Pr. V.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai pigiai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PROspect 6-8998

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

KONCERTINES YPATINGAS GITARAS

IR KANKLES

DARO PAGAL UŽSAKYMĄ IR TAISO STYGINIUS MUZIKOS INSTRUMENTUS

KVIRINAS RUNIMAS

1914 W. Cermak Rd.
CICERO, ILL. 60650
Tel. — 652 - 3200

CHRYSLER — PLYMOUTH — IMPERIAL — VALIANT

BALZEKAS MOTORS

4030 Archer Avenue Tel. VI 7-1515

Now . . . A New Service From Balzekas!

AUTO RENTAL Rates From \$6 Day

NEW PLYMOUTH: Rates start at \$6 Day, 8c Mile
For Rentals Call Mike Kool at VI 7-1515

Nauji 1973 PLYMOUTH, 2 dr. DUSTER \$2,376.00

Nauji 1973 CHRYSLER 4 durų — nuo \$3,695.00

Daugumas automobilių turi Air Conditioning.

Yra likę keletas naujų 1972 metų 4 durų PLYMOUTH tik už \$1,864.00

VARTOTI gerame stovyje AUTOMOBILAI parduodami URMO KAINA.

Turime naujų ir vartotų STATION WAGON.

Seniausias CHRYSLER prekybininkas Chicagoje

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalus visas mūsų apylinkes. Deklamu Jums už mums parodytą pasitikėjimą Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

5 1/4 %

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly

MIDLAND SAVINGS

AND LOAN ASSN.
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILL. 60632
PHONE 234-4470

7 %

4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir taisymas

2646 W. 69th St.,

Tel. REpublic 7-1941

ŠV. RAŠTO NAUJOJO TESTAMENTO

ANTRA LAIDA

Išleista

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBES

Mecenatas — Prof. Juozas Karalius

Gaunama "DRAUGO" knygyne

Kaina \$5.00

(Illinois gyventojai prašomi pridėti \$0.50 centų mokesčiams ir per siuntimui, kitur gyvenantieji pridėti \$0.25 centus)

Naujasis Testamentas yra praktiško formato: įristas kietais viršeliais Vertimas padarytas gražia lietuvių kalba. Mecenato dėka laida parduodama prieinama kaina.

Gera proga visiems įsigyti Naująjį Testamentą. Siųskite užsakymus:

DRAUGAS

4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7 %

Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000

6 1/2 %

Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

5 1/4 %

Mokamas už investavimo sąskaitas

PILNIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

VALANDOS ANTRAD. IR PENKTAD. 8:30-12:00 9:00-12:00 12:00-4:00 Trečiadienį: uždaroma. 9:00-12:00 12:00-4:00

Kultūrinė kronika

Mokslo ir kūrybos simpoziumui artėjant

Kaip simpoziumo rengėjų gražiai išleistame "Kvieslyje" informuojama, antrasis mūsų Mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks š. m. lapkričio 21-25 d. Jau-nimo centre, Chicagoje. Sudaryta stipri ir įdomi akademinė programa, kurioje gyvu žodžiu bus pažvelgta į naujausius mokslinius pasiekimus, jų reikšmę dabarčiai ir intriguojančias perspektyvas ateičiai.

Nepamištos taip pat visuomeninės bei kultūrinės sritys. Numatomas susipažinimo pobūvis, prof. V. Jakubėno kūrinių koncertas ir po visų darbų — šaunus banketas.

Simpoziume jau sutiko su pranešimais dalyvauti daugiau kaip 100 akademikų iš liutuanistinių, technologinių ir medicinos mokslo sričių. Tokį gražų mūsų mokslo elito mostą, norimo bendradarbiavimo kryptimi, ne tik turime, bet ir privalome tinkamai priimti ir įvertinti.

Simpoziumą globoja Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba; valdybos pirm. Vytautas Volderas; vicepirm. kultūros reikalams Aleksas Vaškėlis.

Simpoziumo rengėjai: a. Pasaulio liutuvų inžinierių ir architektų sąjunga (PLIAS); Amerikos liutuvų inžinierių ir architektų Sąjunga (ALIAS), pirm. rinkas dr. Povilas Mažeika, Washington, D. C. — b. Lituanistinis institutas (LI), pirm. dr. Jurgis Gimbutas, Boston, Mass. — c. Pasaulio liutuvų gydytojų sąjunga — Amerikos liutuvų gydytojų sąjunga, pirm. dr. Gediminas Balukas, Chicago, Ill.

Simpoziumo rengimo darbo komitetas: prof. dr. Vytautas S. Vardys, University of Oklahoma (programos pirmininkas ir rengimo darbų koordinatojas); dr. inž. Stepas Matas, Republic Steel Corp. (technologijos ir architektūros programos dalies pirmininkas); prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, Ohio State University (humanistinių ir socialinių mokslų programos dalies pirmininkas); prof. dr. Jonas Valaitis, Univ. of Illinois (medicinos mokslų programos dalies pirm.); dr. Edmundas Lenkauskas, Cleveland, Ohio (narys specialioms reikalmams); inž. Jonas Jukūnas, Bartkus and Assoc., Chicago, Ill. (Organizacinės - techninės komiteto pirm.).

Vieta ir laikas: Simpoziumo darbai ir iškilmės vyks š. m. lapkričio mėn. 21-25 dienomis Jau-nimo centre — 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Ill. 60636. Tel. 312 - PR 8-7227.

Susipažinimo pobūvis — Trečiadienį, lapkričio mėn. 21 d. 19:30 val. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Tel. 312 — 778-9878, arba 778-7707.

Kompozitoriaus Vlado Jakubėno muzikos kūrinių koncertas — penktadienį, lapkričio 23 d., 20:00 val.

Banketas — šeštadienį, lapkričio mėn. 24 d. 19:30 val. — The Sabre Room, 8900 West 95th St., Hickory Hills.

Informacija akademinių programos reikalais: Dr. V. S. Vardys, Department of Political Science, University of Oklahoma, Dale HT 205, 455 West Lindsey St., Norman, Oklahoma, 73069.

Visais kitais reikalais: Mr. J. Jukūnas, 3259 West 66th Street, Chicago, Ill. 60629. Telef.: 312-GR 6-4217.

Mirė istorikas Oskar Halecki

Vienas iš pirmųjų lenkų istorikų — prof. Oskar Halecki — mirė White Plains, N. Y., sulaukęs 82 m. amžiaus. Jis plačiai domėjosi Lietuvos praeitimi. Iš okupuotos Lenkijos pabėgęs ir laisvąjį pasaulį, profesorius Fordhamo universitete, buvo Lenkų meno ir mokslo instituto Amerikoje prezidentas. 1919-1939 m. jis profesorius Varšuvos universitete. Buvo Lenkijos ekspertas prie Tautų sąjungos. Specializavosi Lietuvos politinėje istorijoje. Yra parašęs eilę veikalų iš Lietuvos istorijos: Paskutinieji Švitrigailos metai, Lietuva, Gudija ir Zemaitija kaip Lietuvos Didžiosios kunigaikštijos sudėtinės dalys, Lietuvių šleika 1569 m. seime, Genealoginės pastabos prie Krėvos sutarties istorijos. Amerikoje buvo išleista jo studija: Vakarų civilizacijos ribos.

Sunkumai filmų bendrovėms

Metro-Goldwyn-Mayer filmų bendrovė, kuri anksčiau gyvėsi turinti daugiau žvaigždžių, negu jų matoma danguje, paskelbė savo planus parduoti visą studiją ir pasitraukti iš filmų pasikirstymo verslo. Gaminsianti tik šešetą specialių filmų metuose, kai anksčiau susukdavo iki 20.

Supažindinimai su operomis

Chicago miesto bibliotekos centriniuose rūmuose spalio mėn. trečiadieniais 12 val. 15 min. muzikas Alfred Glasser, iš Lyric operos, supažindins su melodijomis šios bendrovės užplaukusių operų: spalio 3 d. — Puccini "Tosca", spalio 10 d. — Donizetti "La Fille du Regiment", spalio 17 d. — Wagnerio "Siegfried", spalio 24 d. Bizet "Carmen", spalio 31 d. Strauss'o "Rosenkavalier".

Be to — bibliotekos rūmuose spalio 15 d. 3 val. p. p. bus Chicago simfoninio orkestro stygų kvarteto koncertas.

Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958)

Klounas

Kezio-Lapinsko filmas "Statyba"

Be galo reikšmingą darbą išvijoje atlieka kun. Algimantas Kezys, SJ, filmuodamas dabarties tautos ateitį kaip akiuizdus praeities dokumentas. Išlikęs ne vien negyvoje raidėse, bet paties gyvo žmogaus ir gyvo vyksmo vaizduos. Šitai jau turime filmą "Dvylika". Šis žmonių mūsų visuomeninio gyvenimo ir kultūros darbuotojų skaičius kun. Alg. Kezio ir toliau didinamas ir darbas tęsiasi. Jau beveik baigtas prof. Antano Salio filmas. Spėta sukaupti nemažai filminės medžiagos ir apie neseniai mirusį poetą Joną Aistį.

Kitose Alg. Kezio filmose vėl centre atsiduria ne žmogus, bet pats įvykis. Štai jau pirmą kartą Chicagoje demonstruojamas naujas šedevriukas, pavadinamas "Statyba". Tai jaunimo centro naujo priestato atsiradimo vaizdinė ir dinamiška istorija. Nuo žemės prakasimo iki žiurioniškojo Vyčio silueto pastato fasade. Ir vaizdine ir darbo ritmo dinamiškąja prasme, o taipgi muzikiniu akompanimentu šis filmas jau yra pasiekęs profesinį šios rūšies filmų lygį.

Yra mūsųose darbininkų, kurie, gal būt, norėdami vien tik sau kreditų, nesieško ir nemori jokios tautos, viską dirba vienu vieni, pavargsta, išsisemia, pri-trūksta kūrybingumo, jeigu iš viso jo buvo beturėta. Alg. Kezys, SJ elgiasi protingiau. Ką nors tik pradineje užuomazgoj sugalvojęs, jis tuoj pat nieko nelaiko paslaptįje, tariasi su kitais, naudo-jasi kitų patarimais, ieško tautos kituose, mielai su kitais bendra-

darbiauja ir drauge to ar kito laimėjimo siekia.

Atrodo, šitai yra atsiradęs ir šia minimas turinys bei forma labai išradingas ir techniškai puikiai susuktas naujasis filmas "Statyba". Tai yra dviejų kūrybingų žmonių puikaus bendradarbiavimo pavyzdys: kun. Algimanto Kezio ir kompozitoriaus režisieriaus Dariaus Lapinsko. Filmą yra lygiai abiejų kūdikis, visu požiūriu jau peržengęs vien tik dokumentinio filmo ribas ir pasiekęs meninio filmo plotmę. Kiek Kezio jautri filmininko akis čia jaučiama vaizdo, spalvos, architektūrinės detalės ir perspektyvos akimirksniu, tiek Lapinsko talentas spindi visa ko lydyje ir vienu, groteskinio ir filosofinio siūlo vedime, o ypač muzikinės darbo ritmo sekundėse.

Beveik jau tikra, kad šitokia Kezio-Lapinsko darbo draugystė galėtų ir ateityje mums dovano-ti dar ne vieną kūrybingą staigmeną.

Filmų įvairumai

Vienas iš geriausių apie meilę

STASĖ SEMENIENĖ

"BLUME IN LOVE", linki išbristi iš jo bėdų. Nega-lima nepamėgti nė muziko, Kris Kristofferson asmeny, kuris turi tikrą vaidybos talentą.

Filmas, klasifikuotas tik vyres-

Vieną saulėtą Kalifornijos po-pietę, kai Nina, socialinė darbuotoja, sugrįžo namo persisaldžiusi ir rado savo vyrą Blume, persi-skrymų advokatą, su jo sekretore, jų vedybos sprogo, kaip balio-nas ore.

Gal Nina ir buvo pribrendusi minčiai vedybas išardyti. Ji atsidūrė pusiau kelyje, klaidžio-dama mintyse, kaip save daugiau kultivuoti, domėdamasi moterų laisve, vadinama "lib", ir abejo-dama, ar ji iš viso bepritarią vedyboms. Ji susidraugauja su be-darbiu muzikantu, kuris per tu-ziną metų džiaugiasi savo svaio-nėmis, gyvendamas mašinoje. Ji užsiima joga, mokosi virkdyti gi-tarą ir daugiau pasitikėti savimi, nezu vyrais.

Visa tai nepadaeda Blume, ku-rio meilė buvusiai žmonai virsta kančia. Netgi susikomplicuoja, kai ir jam patinka muzikantas, tas barzdotas, anot jo, geriausias žmogus. Pamėgdžiodamas jį, advokatas ir barzdelę prade-da želdinti. O Nina jo vis tiek nebeemyli. Baigta. Tąskas.

Iš ligi šiol nupusakoto turinio neatrodo, kad tai būtų gera me-džiaga puikiam filmui. O tačiau tai yra komedija, viršijanti juo-kingus momentus, ir mes juokia-mės, kad neverktume, ir, paga-liau, ji yra filmas apie tik-ras žmones su gyvenimiškais ir tikrais nusiminimais. Ir net juodžiausiais momentais kažkur dar švyti savotiška viltis, vis gy-va ir spindinti.

Gal visa tai sėkmingai perduo-ti sugebėjo ir herojus Blume, su-vaidintas George Segal, kuris net niūriausioms scenoms atneša lengvumo savo įgimtu žavumu. Segal atrodo nepataisomas opti-mistas. Tuo jis primena kitą pa-našią žvaigždę Cary Grant. Ne-žiūrint ką Nina sako, jis tiki, kad ji vėl turės Blume pamilti, nes jo meilė jai yra itin stipri.

Su ta viltimi jis vyksta į Ve-neciją, kurioje filmas ir praside-da. Nina praše jo išvykti porai sa-vačių, kol ji apsigalvos. Jiedu praleido medaus mėnesius Ve-necijoje, bet dabar Blume vaikšto Piazza San Marco rudenį, pakly-dęs tarp kitų vienišų turistų, ieš-kančių meilės. Turinys pasakoja-mas sugrįžimais į praeitį iš Ve-necijos, kurioje filmas ir baigia-si. Mazursky užbaigė filmą tokia romantiška gaida, kad ir tolumo-ję sklindanti muzika iš "Trista-mo ir Izoldos" puikiai pritiko tam momentui. Jis, tur būt, numanė, kad žiūrovui kitaip pabaiga bū-tų visai neįtikinanti, tikrai pri-mitina, kaip hiperbolė.

Meilės trikampis tarp Blume, Ninos ir jos ilgaplaukio draugo yra parodijos ir realizmo mišinys.

Komedijoje atveriamos pla-čiai durys puikiems, iš gyvenimo paimitiems pajukimams. Viena juokingiausių scenų sukurta vete-ranės aktorės Shelley Winters, vaidinančios Blume'o klien-tę persikrymo byloje.

— Aš noriu pasilaikyti namus vaikams, — ji verkšlenda ma-mi-si, — ir Jaguar, ir varasvietę pa-jūry... (kukčiodama)... ir aš no-riu visus pinigus... —

Nina — liekna, rimta ir pa-siryžusi padaryti, kas teisin-ga, nesivadovaujant jausmais, — suvaidinta žaviai, kad ir su-mišusiai, Susan Anspach. Žiūro-vas pamėgsta ją, nors ji ir nebe-mėgsta Blume, kurią publika

niems už septyniolikmečius, su-gėba publiką įtraukti į gyvą, tiesiog, sąkytume, įlektrizuotą susi-domėjimą.

MIRĖ RASYTOJA CHASE

Mary Ellen Chase, 30 romanų, biografių ir novelių knygų au-torė, mirė Northampton, Mass., sulaukusi 86 m. Ji pasi-žymėjo šv. Rašto literatūrinė-mis studijomis.

G E L E S

SEVERLY HILLS GELINCIAS
— išvystę banketams, laidotuviams ir šventėms programą —
143 W. 63rd Street Chicago, Ill.
TEL. PR 8-0831 — PR 8-0832

BERT'S STANDARD SERVICE

Road Service — Major Mechanical
Elektroninis motorų suregulavi-mas (Tune up) Air condition spe-cialistai Gazolinas padangos ir ki-ti reikmenys
445 S. Western Tel. 778-9250
Savin Norbertas Langys

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS, RADIO
IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI

P E T K U S MARQUETTE FUNERAL HOME — TEVAS IR SŪNUS —

TRYNS MODERNIAKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. 476 2345
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai MAZEIKA & EVANS 6345 SO. WESTERN AVE.

TRYNS MODERNIAKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAKROKOS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMIŲ
Laidotuvių Direktorai
Trys Modernios Kopyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3 9857
1605 07 South Hermitage Avenue
Telefonas YARDS 7 1741

Laidotuvių Direktorai!

ANTANAS M. PHILLIPS
5807 S. LITUANICA AVE Tel. YARDS 7-55
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ
2314 W. 23rd PLACE Tel. VILGINIA 7-667
424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1215
11028 Southwest Highway Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410
PETRAS GIELIONAS
5348 S. CALIFORNIA AVE Tel. LAKEVIEW 3-557
POVILAS I. RIDIKAS
5854 S. HALSTED STREET Tel. YARDS 7-191
JURGIS F. RUDMIN
5819 S. LITUANICA AVE Tel. YARDS 7-1138-39
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, Ill. Tel. PR 8-0831

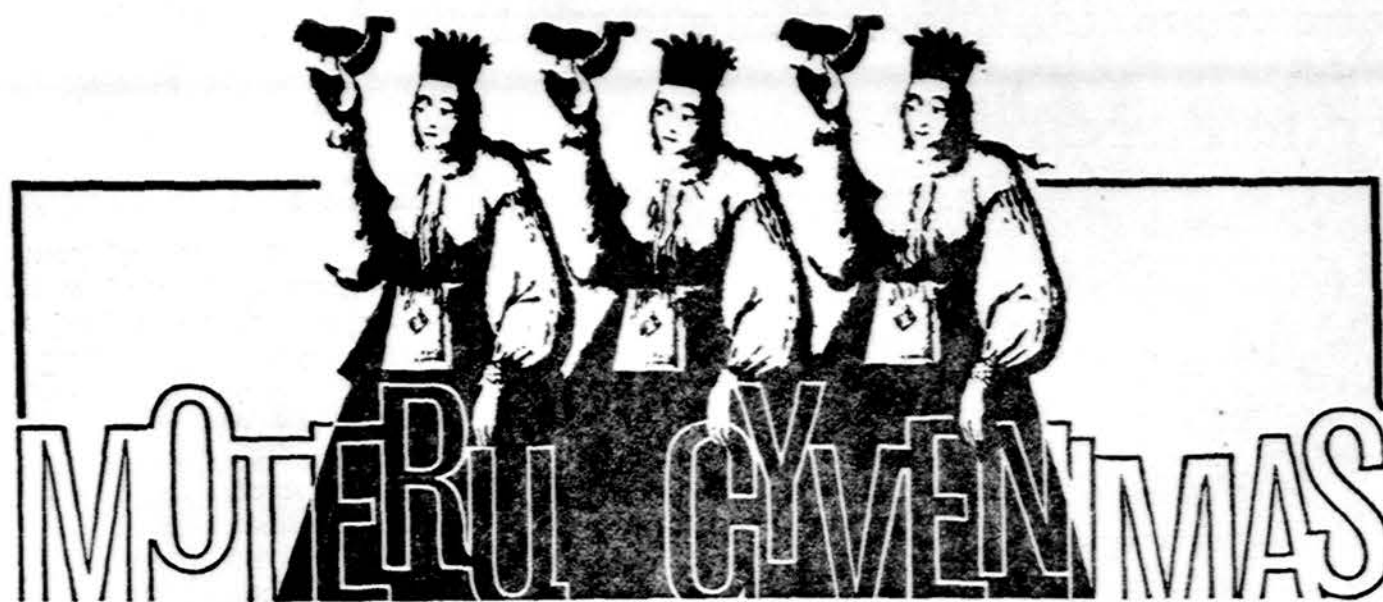
Adomas Gaidikas

Po šimtmetiniais medžiais (Nuotr. V. Mažeika)

TELEVIJOS
Krautuvė Marquette Parke
ir stereo.
Spalvotos ir paprastose Radijo
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
346 W. 69th St. — Tel. 776-1484

Atdara...
JIM'S
SHOE SERVICE
3036 W. 63rd Street
Ekspertiškas batų taisymas.
Greitas patarnavimas.
Virs 25 metų patirtimas

GERIAUSIA DOVANA
JAUNOMS MARCIOMS
Popular Lithuanian
RECIPES
Penktoji laida
Jei jusų mairi yra netovė ar
kitos kilmės, geriausia vedybne
lovana yra nauja: išleista kny-ga: Dėužvardienė
Visų įprastų liutuvų valgių
receptai yra šioj knygoj. Nurody-mai trumpi aiškia anglų kalba su-
rašyti ir lengvai įvykdomi
Kaina tik \$3.00
zakymus susikite
DRAUGAS
346 W 63rd Street
Chicago, Ill. 60629
Persuotino išleista prašoma pr
16ti 25 ct. o ilinots eventojai pr
deda dar 15 ct. mokesčiams.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

ALBINĄ KRIKŠČIŪNIENĘ PRISIMENANT

Arabų priežodis sako, kad protingas žmogus neturi geisti mirties, bet neturi jos ir bijoti.

O tačiau mes, mirtingieji, tos nežinomos minties baiminamės, kaip nekviestos ir nelauktos viesnės, nes ji pasigriebia iš mūsų tarpo mūsų artimuosius ir nusi-neša nesugrąžinamai.

Viena tokių nelauktai ir netikėtai pagriebtų buvo a. a. Albina Krikščionienė.

Minint jos mirties liūdnas metines, su ilgesiu pasigendti šviesios, tylios ir malonios asmenybės.

Albina apledo šį pasaulį tyliai, santūriai, lyg pusiau spėjusi įsidedti žvakę, netikėto stipraus vėjo užpušta.

Ji sudužo, lyg laivas, nepasiekęs ramaus uosto, nes mirė jaunai.

Rugpjūtio mėnuo buvo Albina lemtingas. Rugpjūtio 1 d. ji išvežė ligoninėn, kaip tik jos gimimo dienoje. O už poros savaičių — 14 d., tą jos džiaugsmingą gyvenimą vedė dieną ji atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Ar ne Ovidijus šnekėjo, kad dažnai tylintis veidas turi ir balsą ir žodžius? Albina niekad apie save nieko nesipasačiojo, ir staiga pajunti, kad mylėdamas ją, ne nežinojai jos biografinių smulkmenų, kaip yra įprasta žinoti apie draugus. Tylėjimas yra puošni brangenybė materialiai, tik retai tenešiojama, bet ją puošė a. a. Albina Krikščionienė.

Kilo ji iš Suvalkijos, gimtinė pusiauvely tarp Vilkaviškio ir Marijampolės, Gižų parapijoje. Buvo ji stambiaus apsišvietusio ūkininko Matulevičiaus duklė. Vienas brolis teisėjas, kitas — kardininkas.

Albina lankė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, studijavo odontologiją Vilniuje, Lietuvoje ir Vokietijoje.

Chicagoje išstojo už inž. Gyčio Krikščūno. Kun. A. Stašys jų motorystę palaimino ir... jis pats ją nulydėjo amžinam poilsiui į kapus.

Iėjusi į garbingą Krikščionių šeimą, ji buvo nuoširdiai ir kaip retai, tarp anytos ir marčios pasitaiko, pamilta garbingos pedagogės ir istorikės a. a. Onos Krikščionienės.

Pažinus Albina artimiau ir stebint jos puikaus būdo savybes, neiškentusi pastebėjau:

— Dabar suprantu, kodėl Tave taip išskirtinai mylėjo anyta.

Ji gi įprastai turėjusi, tie-
tu ž. ilgiamu palydėjo žodžius:

— Tokių, kaip buvo mano anyta, yra labai reta.

O ir pati Albina galėjo didžiulius (ko ji visai nedarė) savo kili-
mą iš garbingos Kudiškų (dr. Vinco) giminės.

Albina nebuvo rafinuota moteris, bet tiesi, atvira, nuoširdiai paprasta, neturėjo piktų minčių, už kiekvieną nieką tuoj skubėdavo atsiliepti, tvarkinga ir didžiai pareiginga. Nenuostabu, kad ir moterys ją mylėjo ir jos draugystės ieškojo.

Mėgo ji keliauti, žuozti, slidinėti, pavyzdinčiai tvarkė šeimos židinį.

A. a. Albina Krikščionienė

MOTERIS BAŽNYCIOJE

Gegužės mėn. popiežius Paulius VI įsteigė Vatikane tarptautinę komisiją "Moteris Bažnyčioje ir visuomenėje". Katalikės moteris šioje komisijoje atstovauja Pasaulio katalikų moterų organizacijos unijos (WU-CWO) pirmininkė P. Bellosillo.

PKMO unijos rėmuose toji komisija veikia jau daugelį metų.

1969 m. Paryžiuje įvyko WU-CWO suorganizuotas tarptautinis kolokviumas tema "Moteris Bažnyčioje ir kanono teisė", kuris buvo skirtas katalikų moterų organizacijų vadovams ir ekspertams. Pats kolokviumas minima tema buvo suroštas Pasaulio katalikų moterų organizacijos unijos kongreso Romoje 1937 m. pageidavimu. Tas kongresas savo rezolucijose tarp eilės kitų

klausimų pabrėžė būtinybę tiksliai nusakyti moters vietą Bažnyčioje, prašant pakeitimų tuose kanono teisės paragrafuose, kurie, dar jai gyvai esant, turiai patraukė.

Pasaulio Lietuvių katalikų organizacijų sąjungos nesenai New Yorke įvykusio tarybos su-

važiavimo metu suroštasime simpoziume toji tema taip pat buvo

placiai nagrinėta. Simpoziumo "Moteris Bažnyčioje" modera-

torė buvo dr. Aldona Šlapelytė-Janačienė — PLKOS pirmininkė, paskaitas skaitė sesuo Margarita Bareikaitė — M. N. P. vienuolijos vyriausia vadovė ir prei. V. Balčiūnas.

(PLKOS informacijos)

ETIKETAS

Kaip reikia valgyti arbūzą?

Vidutini, apskritą arbūzą per-

piovus pusiau, reikia jį valgyti su arbatiniu šaukšteliu.

Jeigu arbūzas supiaustytas riekėmis, tada jis valgomas su peiliu ir šakute arba vien tik su šakute. Tuomet reikia arbūzą atplauti nuo žievės ir supiaustyti mažais gabalėliais. Valgyti su šakute, paimant po vieno kashio gabalėlį.

Dovanų atidarymas

Ar yra kokios taisyklės dova-

nų atidarymui krikščionyse, su-

žieduotuvėse ar gimtadienyje? Ar

teisybė, kad dovanų nereikia atidaryti per pačias iškilmes, o tik po jų?

Visuose šiuose pobūviuose do-

vanos turi būti atidarytos sve-

čių akivaizdoje. Tai yra dalis

viso pobūvio ir pergyvento džiaugsmo. Daiva Dobiliene

* Jūzė Daužvardienė, Lietuvos

generalinė konsulė Chicagoje.

buvo pakviesta garbės viešnia į ukrainiečių koncertą rugs. 15 d. Orchestra Hall salėje. Taipgi Ki-

nijos ir Kanados konsulai buvo garbės svečiai. Ukrainiečių or-

ganizacijos suruošė aukšto kul-

tūrinio lygio koncertą. Dalyvavo daug lietuvių. Koncerte matėsi

publikoje daug jaunimo, netgi mažamečiui, visi kalbantieji uk-

rainiečių kalba ir pasipuošė tau-

tūniais drabužiais. Beveik kiek-

viena užkalbinta mergaitė pasi-

skė lankanti šeštadienį uk-

rainiečių mokyklą ir viena net

turinti draugę — lietuvaite iš li-

tuaniškos mokyklos.

* Lietuvių diena Talman tau-

taupymo bendrovėje įvyksta ry-

toj. Toji bendrovė jau buvo su-

rengusi lenkų ir italų dienas.

Mūsų nepaistamos ambasado-

rės Marija Krauchunienė ir dr. Paulina Vaitaitienė ruošia dra-

uodaiės parodą. Marijos aukšt

mokyklos meno mokytoja sesuo Rosean paruošė kelias šokėjų

grupes, dainuos Jaunimo centro

jaunasis choras, taipgi dalyvaus

Alice Stephens "Aidutės". Veiks

lietuviškų valgių paviljonas —

kioskas. Lietuvių diena tęsis vi-

są dieną nuo vidurdienio ligi va-

karo (12 — 6 v. v.).

* Birutė Pukelevičiūtė, mūsų

talentingoji aktorė, režisierė ir

rašytoja, kalbės apie spektaklio

gimimą ALIAS (Am. Liet. Inž. ir Arch. sąj.) Pagalbinio mote-

ryų vieneto susirinkime rugsėjo

30 d. I. Šilkaitienės namuose, 8134 S. Maplewood. Susirinki-

mas įvyksta 3 v. popiet, o na-

rės gali pasikviesti viešias 4

valandas pasiklausyti ne eilinės

kalbos. Žinant mūsų žymios ra-

šytojos nepaprastą sugebėjimą

užburti savo įdomia kalba (ne-

pasirašyta) vaizdinga, pilna hu-

more ir kerėjančiai nenuobodžia,

susirinkiančios gali tikėtis ma-

lonios kultūrinės valandėlės.

* Moterys atsidėjo Marijai

Rudienai. Moterų komitetas, ku-

Nijolė (Lipčiūtė-Vokietaitienė) su vakarine suknele, papuosta štrauso plunksnomis, kurią modelavo praeitais metais Putnamo seselių rėmėjų madų parodoje.

ŽINIOS IŠ MOTERŲ PASAULIO

linę dovaną — Gintaro papuo-

šalą ant kaklo (Marijos gliai

vertinamą ir mėgiamą Lietuvos

auksą) ir vos pražydusią rožę.

St. Semėnienė trumpai padėkojo

Marijai Rudienai, kad ji tuo me-

tu, kai sunkiai sirgo vyr. sūnus,

nenuleido rankų, bet tiesiog pa-

sivėstusiai darbovisi sporti-

ninkų labui, išpopuliarindama

taip labai nepopuliarią tarp li-

etuvių reiką. Buvo surinkta net

daugiau negu buvo iš anksto nu-

matyta. Marija Rudienė apdova-

nojo kiekvieną komiteto narę si-

skabine rože, labai originaliai

atsiveriančia su staigmena vidu-

je. Dalyvavo be aukščiau minė-

tųjų: S. Blažienė, B. Jasaitienė,

M. Kripkauskienė, V. Lapienė, F.

Mackevičienė, M. Remienė, A.

Rūgytė ir J. Valdienė.

(Oberlin College) "Kūrybos

mintis Niliūno poezijoje".

Be minėtų dviejų literatūroje,

kraštotyroje išgarsime Birutę

Saldūkiene "Prieistoriniai tva-

nai Lietuvoje ir Gražinę Kri-

vickienę (Glenn Dale, Mary-

land) "Žvilgsnis į gyvųjų ir mi-

rusiųjų santykius lietuvių tauto-

sakoje".

Menotyroje Dalia Šimoliūni-

enė (Chicago) "Scena šiandien".

Kalbotyroje dr. Janina Re-

kaitienė (University of Illinois

Chicago Circle) "Lietuvių kal-

bos kitimas".

Medicinoje dr. Trimakienė

(ginokologė).

Techn. org. komisijoje, de vi-

sos eilės vyrų, dalyvauja ir mo-

terys: V. Lapienė, A. Lipskienė

ir J. Stulpinienė.

Suvaržo užsienietes

Iš Beiruto, Libano, ateinan-

čiomis žiniomis, iš Sana'os,

šiaurės Jemeno sostinės, atėjo

pranešimas, skelbiant, kad kras-

tutinės musulmonų grupės ragi-

na parlamentą uždrausti užsie-

nietiš žmonoms užimti valdiš-

kas vietas. Beiruto spauda skel-

bia, kad demonstrantai Raudo-

nosios jūros respublikoje reika-

laivo "išvalyti netikintuosius iš

Jemeno musulmonų gyvenimo".

Jauna filosofijos mokslų bakalaureatė

Kaip kiekvienas žmogus nega-

li nesizavėti jaunystę, tuo labiau

jis negali nesidžiaugti jaunuolių

pasiekimais, o ypač savųjų.

Ir vėl viena puiki lietuvaite,

nors ir gimusi Chicagos vėjuo-

toje padangėje, bet jaunas, labai

stiprias šaknis įleidusi į lietu-

viškąją dirvą, pasiekė moksle fi-

losofijos bakalauro laipsnį.

Rima Regina Briedytė, ak-

torės Birutės ir inž. Juozo Brie-

džių duklė, užaugo lietuviškame

Marquette Parko rajone. Čia ji

ir pradžios mokyklą baigė Ne-

kalto Prasidėjimo švč. P. Mari-

jos katalikiškoje parapijos mo-

kykloje.

Iš ten mokslo taku nužings-

niavo į Marijos aukšt. mokyklą,

kurią baigė 1969 m.

Illinois universitete (Circle

Camp) studijavo filosofiją, iš

kurių siemet gavo bakalaurea-

tą, baigusi studijas.

Jaunoji mergaitė nuo kūdi-

kystės palinko į lietuvišką veiki-

Praktiški patarimai

Norint nuimti kramtomąją

gumą nuo baldų, reikia prie jos

palaikyti ledo gabaliuką keletą

minučių, ir tada guma lengvai

atkris.

Smarkų įbrėžimą balde galima

pataisyti su šalako gabalu, brau-

kiant įdubusią vietą ir išlyginant

ją įkaitintu peiliu.

Putnamo seselių parodai ruošiasi modeluotojos ir rūbų kūrėja Genė

Dambrauskaitė (vidury), iš k. Alma Fremarek-Piečaitė ir Elena Skali-

šenė.

Nuotr. Vyt. Jasinevičius